

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๑๕

(สมัยสามัญ สมัยที่สอง)

วันอังคารที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญ สมัยที่สอง) พ.ศ. ๒๕๖๕

สารบัญ

ครั้งที่ ๑๕/๒๕๓๕ (สามัญ) สมัยที่ ๒

๑. เรื่องที่จะแจ้งให้ทำประชุมทราบ

๕๖๘

๒. กระทู้ถาม

(๑) ประเทศในยุโรปหลายประเทศให้
สต็อกตราเงินตรา แลกเปลี่ยนลงจะ
ทำอย่างไร ของนายมีง เลห์เรณู
ถามกระทรวงเศรษฐกิจ

๕๖๘-๕๖๙

(๒) เรื่อง แพทย์แผนโบราณ ของ
พระยาวิเศษสิงหนาท ถามกระ
ทรวงมหาดไทย

๕๖๙-๕๗๐

(๓) เรื่อง การปล่อยน้ำเข้าคลองระพี
ของพระยาวิเศษสิงหนาท ถาม
กระทรวงเกษตรธิการ

๕๗๐-๕๗๓

(๔) เรื่อง การคมนาคมระหว่างอำเภอ
พุทไธสง อำเภอบัวใหญ่ อำเภอ
พล ไม่สะดวก ของ พ.ต. หลวง
ศักดิ์ธรรมการ ถามกระทรวงมหาดไทย

๕๗๖

(๕) เรื่อง เกี่ยวกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ของนายเจือ ศรียากษ์ ถามกระ
ทรวงมหาดไทย

๕๗๖-๕๗๗

(๖) เรื่อง เงินค่าข้าวสารและข้าวพันธุ์
ของหลวงศรีเขตรนกร ถามกระ
ทรวงการคลัง

๕๗๗-๕๗๘

(๗) เงินส่วนลดกำนันผู้ใหญ่บ้าน ของ
ขุนชำนาญภาดา ถามกระทรวง
การคลัง

๕๗๘-๕๘๐

(๘) เรื่อง การย้ายกรรมการอำเภอ
และครูใหญ่ โรงเรียน ประชาบาล
ของขุนเสนาสัสดี ถามกระทรวง
ธรรมการ

๕๘๐-๕๘๒

๓. ร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พุทธ-
ศักราช ๒๔๓๕

๕๗๒-๕๕๓

๔. ญัตติขอให้สภาฯ ตัดความในข้อบังคับ
เรื่องเก็บวแกหน้าที่ประชาชนและในฐานะ
ที่ทำงานในหน้าที่ประชาชน ฯ

๕๕๓-๑๐๒๗

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๑๕/๒๔๗๕ (สามัญ) สมัยที่ ๒

วันอังคารที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๓๕ นาฬิกา

ประธานสภาฯ กล่าววา วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๑๓๗ ท่าน
เป็นองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าได้รับหนังสือจากท่านนายกรัฐมนตรี ฉบับหนึ่ง
ลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ความว่า เนื่องในคราวประชุมสภาฯ ใน
วันที่ ๕ กันยายน ศกนี้ ที่ประชุมได้ลงมติขอร่างพระราชบัญญัติการเด็กกด
พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๗๕ ของนายร้อยตรีถิต รัตนพันธุ์
ไปให้รัฐบาลพิจารณา ก่อนรับหลักการนั้น บัดนี้ รัฐบาลได้เสนอร่างพระราช
บัญญัติการเด็กกดแก้ไขเพิ่มเติมโดยมีหลักการตรงกันลงมา จึงแจ้งให้ทราบ
ต่อไป ต่อไปขอให้ประชุมรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๑๕ และ ๑๖/๒๔๗๕
(สามัญ) สมัยที่ ๒ จะมีผู้ใดขัดข้องหรือไม่

ขุนจรเขานิเวศน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดระนอง กล่าววา รายงาน
การประชุมเฉพาะครั้งที่ ๑๖ ข้าพเจ้าขอเตือนไปรับรองในคราวหลัง

ประธานสภาฯ กล่าววา มีเดือนเฉพาะครั้งที่ ๑๖ ครั้งเดียว ครั้ง
ที่ ๑๖ ไม่มีผู้ใดคัดค้าน เป็นอันผ่านไป ต่อไปพิจารณาระที่ ๑๖ กระทั่ง
กระที่ ๑๖ ของนายมิ่ง เถาห์เรณู ฉบับหนึ่ง

นายมิ่ง เถาห์เรณู ผู้แทนราษฎรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กล่าววา
ข้าพเจ้า ขอตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้
ในการที่หลายประเทศในยุโรปให้ตัดตราเงินตราแลกเปลี่ยนลง จะเป็นเหตุ

ให้กระทบกระเทือนถึงสินค้าขาออกของประเทศสยาม มีค่าเป็นล้นค่าค่านู
บ้างประการใด ถ้าเป็นจริงเช่นนั้นจะมีทางแก้ไขหรือได้จัดการแก้ไขประการใด

พ.อ. พระบริภัณฑ์อุทกกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
กล่าวว่า รัฐบาลขอตอบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลขอรับฟังความ
เดือดร้อนให้ทั่วทั้งราคาและสินค้าขาเข้าขาออกทุก ๆ วัตถุประสงค์เท่าที่
เป็นไปได้โดยไม่ต้องจัดการอย่างใด ที่ต้องระมัดระวังว่าจะกระทบกระเทือนถึง
สินค้าสำคัญของเรา คือข้าวนั้น เห็นว่าไม่หนักนัก

นายมิ่ง เล่าให้เรณู ผู้แทนราษฎรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กล่าวว่า
ตามรัฐบาลตอบว่าไม่เป็นการท้าวทักถ้อยกันนั้น ข้าพเจ้าขอเรียนถามว่า ใน
๒ ปีที่ผ่านมา สินค้าข้าวได้ตกลงไปอย่างไรมากมาย เป็นความจริง
หรือไม่

พ.อ. พระบริภัณฑ์อุทกกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
กล่าวว่า ตามราคาหรือตามปริมาณ

นายมิ่ง เล่าให้เรณู ผู้แทนราษฎรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กล่าวว่า
จำนวนทยอยลงไป

พ.อ. พระบริภัณฑ์อุทกกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
กล่าวว่า ไม่ตก

ประธานสภาฯ กล่าวว่า กระทั่งไปของนายสง่าง ศรีวิโรจน์ ไม่
มา กระทั่งไปของพระยาวิเศษสิงหนาท เรื่องแพทย์แผนโบราณ

พระยาวิเศษสิงหนาท ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก กล่าวว่า
ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดังต่อไปนี้ ๑. แพทย์
แผนโบราณชั้น ๒ จะได้เลื่อนชั้นเป็นแพทย์แผนโบราณชั้น ๓ ถ้าบำบัดโรค
ทางยาได้กี่คนเมื่อได้สมัครเข้าสอบได้ได้ โดยอนุมัติของคณะกรรมการแพทย์
นั้น หากนับแต่ครั้ง และผู้ประสงค์เข้าสอบได้นั้นเขาจะทราบได้โดยวิธีใดว่า

คณะกรรมการแพทย์จะให้นอนในส้วมครึ่งไม้ และจะส้วมครึ่งไม้ ๒. ปรากฏ
 ว่าการรมส้วมครึ่งไม้และทำการส้วมได้แพทย์แผนโบราณชั้น ๒ ชั้นเป็นแพทย์แผน
 โบราณชั้น ๓ ส่วนชาวบ้านโรคทางยานั้น คือคนเข้าบ้านส้วมครึ่งไม้และส้วมในจังหวัด
 พระนครได้แห่งเดียว หากรัฐบาลจะได้จัดใหม่การส้วมได้ตามจังหวัดที่มี
 ส้วมครึ่งไม้เข้าส้วม โดยที่ส่งขอส้วมออกไปยังคณะกรรมการจังหวัดให้ควบคุม
 ส่วนการตรวจผลได้แต่คนในจังหวัดพระนคร นอกตามอย่างทีคณะตั้งมี
 ทำการส้วมครึ่งไม้ศึกษาครเพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้ท้อยทางไกล ดังนี้ รัฐบาล
 จะกระทำหรือไม่ ๓. ตามพระราชบัญญัติการแพทย์กำหนดไว้ว่า พระราช
 บัญญัตินี้ให้ใช้เฉพาะในเขตเทศบาลกรุงเทพฯ ส่วนเทศบาลในจังหวัดใด
 จะให้ใช้เมื่อใดจะได้ประกาศต่อไป แต่ปรากฏว่าจังหวัดอื่นที่ยังมิได้ประกาศ
 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ก่อกวนก่อกวนก่อกวนก่อกวนก่อกวนก่อกวนก่อกวน
 จังหวัดนครนายกเป็นต้น ที่เป็นดังนี้ขอทราบว่รัฐบาลอาศัยอำนาจอะไรบังคับ
 และด้วยเหตุผลอะไร

น.ต. หลวงดำรงนาวิสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 มหาดไทย กล่าวว่ รัฐบาลขอตอบว่า ๑. การส้วมได้วิเศษแพทย์ทางยา
 แผนโบราณชั้น ๓ มีการส้วมปีละ ๓ ครั้ง ในเดือนกุมภาพันธ์ ผู้ที่
 ประสงค์ส้วมครึ่งไม้จะต้องยื่นใบสมัครก่อนเดือนกุมภาพันธ์ กำหนดวัน
 และเวลาส้วมคณะกรรมการแพทย์จะได้แจ้งให้สมัครเข้าส้วมทราบล่วงหน้า
 ๒. เวदानคณะกรรมการแพทย์กำหนดพิจารณาเรื่องน้อยแล้ว ๓. ในจังหวัดที่ยัง
 ไม่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการแพทย์ คณะกรรมการแพทย์ไม่ได้บังคับ
 ให้แพทย์ผู้ใดขึ้นทะเบียน เฉพาะจังหวัดนครนายกนั้น ได้ประกาศใช้พระราช
 บัญญัติการแพทย์แล้วตั้งแต่วันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕ เมื่อครั้งจังหวัดน
 ยกอยู่ในมณฑลปราจีนบุรี

ประธานสภา ฯ กล่าวว่ กระทั่งต่อไป ของนายทองกระจ่าง

รัชตะวรณ ไม่น่า กระทั่งของพระยาธิบดีสิงหนาท เรื่องการปลดย่นาเขา
คตของระพี ฯ

พระยาวิเศษสิงหนาท ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก กล่าววา
กระทั นข้าพเจ้าได้ตั้งกระทงแด่เดือนสิงหาคม ซึ่งบดินทาสได้ตั้งเอง การ
บางอย่างก็เปลี่ยนแปลง ข้าพเจ้าตั้งกระทงตามวิธีมนตร์ว่าควรกระทวง
เกษตราธิการดังเคยไป การปลดย่นาเขาในคตของระพี ฯ (จากท่าหวง)
ซึ่งเป็นคตของสังนาเขาทางหวงรังดีคเพื่อบ้างการที่นานนี้ ถ้าหรับในม
ราษฎรผู้ทนายได้ขอร้องให้เจงหนาท ปลดย่นาให้ จนบดินทาสทงหาได้
ปลดย่นาเขาไม่ ทบดินทงขอทราบวา เป็นเพราะเหตุใด ข. ตามที่ราษฎร
ชานาหรือเจงหนาทฝ่ายปกครอง มีกรมการล่าเหยเป็นคต ได้ขอของค
เจงหนาทผกอบคมประศระบายนาให้เบ็ดหรือบคประศระบายนาตาม เป็นกร
ยากนทจะได้อำนาจผล ตามท ร้องขอไปโดยรวดเร็ว ครนรบเร้าหนักเขา
เจงหนาทนทบอกโยนกลองต ๆ หนีไป จนถึงทานเจ้าพนักงานงโต๊ะใน
กรมชดประทาน ทว่าจะได้เบ็ด หรือบคประศระบายอย่างนอัยกไม่ต่ำกว่า
๑๕ - ๒๐ วัน ขอทราบวาวิธีเบัดจะหาส่งทางช่วยเหลือราษฎรให้รวดเร็ว
ทว่าทเป็นมาแล้วบ้าง จะได้อหรือไม่ ค. เรื่องการร้องขอคตกล่าวแล้วขอค
หากความขอชดของประการใด ๆ ที่จะช่วยเหลือให้ตามคำขอร้องมิได้แล้ว เจ้า
หนาทในการชดประทานจะรับแจ้งให้มขอของทราบ พร้อมด้วยเหตุผลโดยเร็ว
เพศคบคความกระฉอนกระวายคตงน จะได้หรือไม่

หลวงนาถนิตินาคา รัฐมนตรีช่วยราชการกระทรวงเกษตราธิการ
กล่าววา รัฐบาลขอตอบวา ก. ทงการได้ทำทวงรชบชดงนแล้วได้ความวา
เจงหนาทได้เริ่มทำการระบายนาจากประศระบายพระนารายณ์ (ท่าหวง) เข้า
คตของระพพพพเพื่อช่วยเหลือการคานาทงคตอนใต้ ตั้งคตวันที่ ๒ มิถุนายน
คคกน เป็นคตมา จนบคคน และประศระบายนาคตของต่าง ๆ ทงคตอนใต้ก็ได้

พ.อ. พระยาวิเศษสิงหนาท ผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก
 กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอซักถามในชั้นนี้ว่า จริยอยู่ราษฎรไม่ได้ทำนาในที่
 ที่ระดับเท่ากัน แต่ถ้าวการระบายน้ำเข้าที่นานนมมีสายส่งน้ำ เพราะฉะนั้น
 เมื่อน้ำของใครท่วมเขาก็ปิดช่องระบายน้ำเข้านาเสีย ส่วนผู้ใดต้องการให้น้ำเข้า
 เขาก็เปิดช่องระบายน้ำให้เข้า ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าหากไม่ผิดเหตุผลประมาณ
 ก็น่าจะไม่ขัดข้องในเรื่องเปิดประตูระบายน้ำ การที่จะสร้างช่องระบายน้ำใน
 คลองระพพณนาจะสูงกว่าระดับน้ำ แล้วไม่เปิดเขื่อนน้ำได้ คงมีบาง
 หรือไม่

หลวงนาถนิตินาถ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 กล่าวว่า การเปิดและปิดประตูระบายน้ำ ได้ตอบไปแล้วว่า เจ้าหน้าที่
 ต้องคอยตรวจตราส่วนน้อยอยู่เสมอ คือแถบปัญหาขุดคลองของราษฎร

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า กระตุกต่อไป ของหลวงศักดิ์กรมการ
 เรื่องการคมนาคมระหว่างอำเภอพุทไธสง กับอำเภอบัวใหญ่ อำเภอพลไม่สะดวก

พ.ต. หลวงศักดิ์กรมการ ผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวว่า
 ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยคงคือในใน จังหวัด
 ต่าง ๆ ที่มีอาณาเขตติดต่อกัน เช่นจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดนครราชสีมา
 จังหวัดขอนแก่น และเขตอำเภอที่ติดต่อกัน เช่นอำเภอพุทไธสง อำเภอ
 บัวใหญ่ อำเภอพล การคมนาคมไม่สะดวกสำหรับราษฎร ในย่านนั้นที่จะ
 ทำการติดต่อและส่งสินค้าไปมาแลกเปลี่ยนกัน เพราะรัฐบาลมิได้จัดการสร้าง
 ถนนหนทางให้ติดต่อกันเดินได้สะดวกเลย จะเดินได้ก็เฉพาะฤดูแต่งงาน
 ส่วนฤดูฝนเดินไม่ได้ เพราะทางบางแห่งเป็นโคลนห่อหมก จะหัดก็เดินไป
 เดินทางอื่นก็ไม่ได้ เพราะติดที่นาของราษฎรปลูกข้าว แล้วเจ้าสารราษฎรที่มี
 อีตู่ไฟในถ้ำส่งสินค้าไปขายก็ส่งถ่านไฟ ต้องหยุดระงับเพราะทางไม่สะดวก
 ง่ายแล้ว ฉะนั้นข้าพเจ้าอยากทราบค่า ๑. รัฐบาลได้ดำริจะสร้างถนน

ประธานสภา ฯ, กล่าวว่า กระทรวงมหาดไทยตั้งคณะกรรมการ เรื่อง
เจ้าหน้าที่จังหวัดบุรีรัมย์ทำการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายอินโดจีนโดยตรงไม่ได้

พ.ต. หลวงศีกดิ์ธรรณการ ผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวว่า
ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดังต่อไปนี้ จังหวัด
บุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่อยู่ชายเขตเช่นเดียวกับจังหวัดสุรินทร์ แต่เจ้าหน้าที่จังหวัด
บุรีรัมย์ทำการ พดจาติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ฝ่ายอินโดจีนของ ฝรั่งเศส ไม่ได้เหมือน
อย่างจังหวัดสุรินทร์ ถ้าหากจังหวัดบุรีรัมย์มีความจำเป็นที่จะต้องพดจา
ปรารักษ์กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายอินโดจีน หรือส่งผู้ทของข้าพเจ้าไป ในเขตของอินโดจีน
แล้วจะต้อง มีหนังสือขอความช่วยเหลือ ไปทาง จังหวัดสุรินทร์ ให้ทำการติดต่อกับ
และสั่งให้ ฉะนั้นข้าพเจ้าอยากทราบว่ามี ๑. มีเหตุขัดข้องเกี่ยวกับสัญญาทาง
พระราชไมตรีอย่างไร จังหวัดบุรีรัมย์จึงทำการติดต่อกับโดยตรงไม่ได้เช่นจังหวัด
สุรินทร์ ๒. ทางการจะพดจาดกกลงให้จังหวัดบุรีรัมย์มีสิทธิ์พดจาดติดต่อโดย
ตรงได้เช่น จังหวัดสุรินทร์ไม่ได้หรือ ๓. ถ้าจะให้กระทำ ได้จะทำได้เมื่อใด
เพราะมีเรื่องของการติดต่อกันอยู่เดิม

น.ต. หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.ม. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย กล่าวว่า รัฐบาลขอตอบว่า ๑. การที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายสยามจะ
ทำการพดจาดติดต่อกับเจ้าหน้าที่อินโดจีนนั้นจะต้องเป็นไปตามความตกลงระหว่าง
รัฐบาลสยามกับรัฐบาลอินโดจีน เรียกว่ากติกาปรามฝ่ายชายแดนระหว่าง
รัฐบาลกับสยามรัฐบาลอินโดจีนฝรั่งเศส ความตกลงนั้นขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๒
และไม่ได้ ระบุตำแหน่งเจ้าหน้าที่จังหวัดบุรีรัมย์ใหม่ อันอาจติดต่อกับ เจ้าหน้าที่
ฝรั่งเศสเพราะ ขณะนั้นยังไม่ ปรากฏเหตุการณ์และความจำเป็นที่จะต้องติดต่อกัน
กัน ๒. บดินทภาวะการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป แต่ท้องที่ของจังหวัดอินโดจีนบริเวณ
โดยปรากฏว่ามี การ ไปมาค้าขายกับเขตฝรั่งเศสมากกว่าแต่ก่อน กระทรวง
มหาดไทยจึงดำริจะให้เจ้าหน้าที่จังหวัดบุรีรัมย์ ติดต่อกับฝ่ายฝรั่งเศสได้

การปฏิรูปการชงปรับปรุง หรือแก้ไขใหม่ อันเป็นความจำเป็นที่กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลต้องรู้ใจเพื่อปฏิบัติ แต่ด้วยการแจกจ่าย
หนังสือเหล่านี้ให้อยู่เสมอ ส่วนหนังสือทางราชการพิมพ์ขึ้นโดยทุนของ
ราชการนั้น ก็ได้จำหน่ายโดยราคาถูกลงกว่าคนอื่นเพื่อเปิดโอกาสให้ซื้อหากันได้
ทั่ว ๆ ไปแล้ว

นายเจือ ศรีภักย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา กล่าวว่า กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านได้เสียส่วนน้อยอยู่แล้ว ถ้าหากว่ารัฐบาลจะให้หนังสือเหล่านี้
แจกให้เปล่า ๆ โดยไม่คิดมูลค่าจะได้หรือไม่

น.ต. หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย กล่าวว่า การบำรุงในทางอื่นรัฐบาลได้ทำอยู่แล้ว เป็นอันว่า
เงินรางวัลที่กำนันผู้ใหญ่บ้านในปกครองของเราได้คงไว้หาหมันบาท ส่วนบันทึก
โดยชุมชนเป็นหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในหน้าที่ของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้มีการแจกจ่ายให้ แต่หนังสือที่เป็นประโยชน์ในส่วนอุปกรณ
เช่น หนังสือกสิกรรม และหนังสืออื่น ๆ นั้น ทางราชการได้จำหน่ายโดยราคา
ถูก เพื่อที่กำนันผู้ใหญ่บ้านจะจัดหาซื้อได้เองแล้ว จึงไม่ได้คิดที่จะแจก
จ่ายเช่นกัน

ประชาชนสภาฯ กล่าวว่า กระทู้ต่อไปของพระยาธำมรงค์นิกายา
เรื่อง จำกัดคนสูบฝิ่น และการปลุกฝิ่นในสยาม รัฐบาลยังไม่พร้อมที่จะ
ตอบ กระทู้ต่อไปของหลวงศรีเขตรนคร เรื่องเงินค่าข้าวสารและข้าวพันธุ์

หลวงศรีเขตรนคร ผู้แทนราษฎรจังหวัดนนทบุรี กล่าวว่า ข้าพเจ้า
ขอตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังดังต่อไปนี้ ๑. เงินค่าข้าวสาร
และข้าวพันธุ์ ซึ่งรัฐบาลจำหน่ายให้ราษฎรขี้นไปเนื่องจากอุทกภัยในปี พ.ศ. ๒๔๖๐
มกจังหวัด เป็นเงินจังหวัดละเท่าใด ๒. เงินค่าข้าวสารและข้าวพันธุ์

ยังคงค้างชดเชยในเวลานมกษาฬหกิจ รวมเป็นจำนวนเงินที่ค้างเท่าใด ๓. เหตุ
ที่ค้างเก็บไม่ได้เงินเป็นเวลาช้านานนั้นเพราะอะไร ๔. ผู้ที่ยืมเงินค้างอยู่นั้น
คนหนึ่งรวมเงินค่าข้าวสารและข้าวพันธุ์อย่างใดคนหนึ่งเท่าใด และอย่างค่า
คนอื่นๆเท่าใด ๕. รัฐบาลตำรวจจะปลดเปลื้องหนี้สินให้แก่ชาวเหล่านั้นบ้าง
หรือไม่ ถ้าจักไม่ปลดเปลื้องหนี้สินให้ เพราะเหตุใด

ขุนสมาหารทิศคดี รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวง การคลัง
กล่าวว่า รัฐบาลขอตอบว่า ๓. มี ๓๕ จังหวัด ๆ หนึ่งเป็นจำนวนเงินเท่าที่
ปรากฏตามบัญชีต่อไปนี้ จะให้อ่านหรือว่าจะขอทราบรายจังหวัด

หลวงศรีเขตรนกร ผู้แทนราษฎรจังหวัดนนทบุรี กล่าวว่า ต้อง
การทราบรายละเอียด

ขุนสมาหารทิศคดี รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวง การคลัง
กล่าวว่า ดังจะอ่านต่อไปนี้ จังหวัดพระนครและธนบุรี ๖๘๗,๔๗๓.๖๗ บาท
นนทบุรี ๕๐๕,๒๕๖.๕๘ บาท สมุทรปราการ ๖,๘๕๐.๐๕ บาท พระนคร
คีรีอยุธยา ๓๕๕,๓๖๘,๕๗ บาท ปทุมธานี ๓,๒๓๒,๕๕๗.๓๗ บาท ฉะบับ
๕๗,๕๕๕.๕๒ บาท สระบุรี ๖,๘๕๗.๓๓ บาท นครเขื่อนขันธ์ ๓๒๗,๖๓๓.๒๕ บาท
นครนายก ๗๗,๖๐๓.๕๓ บาท นครราชสีมา ๕๓๗,๐๖๗.๘๕ บาท สมุทรสาคร
๓๗,๘๑๓.๗๓ บาท สุพรรณบุรี ๗,๕๕๓.๗๓ บาท นครสวรรค์ ๘๖๖.๐๕ บาท
ชัยนาท ๖๖.๓๕ บาท ตาก ๒,๐๐๐ บาท รวม ๓,๖๓๖,๖๕๖.๘๖ บาท
๒. มีค้างอยู่ ๘ จังหวัด รวมเป็นเงิน ๘๐๗,๓๕๒.๕๒ บาท ๓. เหตุที่ค้าง
เพราะผู้ยืมไม่นำเงินมาชำระ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจรายไต่ยังไม่เงินชำระก็ยอม
ให้ผิดผ่อนไป ๔. รัฐบาลยังคงผ่อนให้ทัน เพราะเหตุฐานในการเป็นรายตัว
บุคคลมีอยู่ทางอำเภอ กว่าจะผ่อนชำระได้ก็เป็นเวลาช้านาน ๕. รัฐบาล
กำลังพิจารณาอยู่

หลวงศรีเขตรนกร ผู้แทนราษฎรจังหวัดนนทบุรี กล่าวว่า ชาวเจ้า
ขอชดเชยที่ค้างมาเป็นเวลาช้านานนี้ ถ้าจะวางอายุความในทางแพ่ง

อาจจะสิ้นสุดลงเป็นอันมาก อีกประการหนึ่งราษฎรชาวนาเองเข้าใจว่า
รัฐบาลคงทราบว่ายกยมนไปนั้นบางคนไม่ปรากฏที่อยู่ในท้องถิ่น และสืบ
สวนก็ไม่ได้ความนออย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งที่ปรากฏความคວຍ แต่ก็ไม่
หลักฐาน ไม่สามารถจะใช้ให้ได้ ที่จริงก็ควรจะกรุณาไปคหณสินให้เขา
หมดห่วงใยเสียที่ไม่ได้หรือ

ขุนสมานหารหิตะคดี รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวง การคลัง
กล่าวว่า ข้อที่ชกถามนั้นมาคວຍในข้อที่ ๕ นั้นแล้ว

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า กระทูถามคວຍไปของขุนชำนาญภาษา
เรื่อง เงินส่วนตคกานันผู้ใหญ่บ้าน

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า ข้าพเจ้า
ขอตคกกระทูถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังคວຍไปนี้ ๑. เงินส่วนตค
กานันผู้ใหญ่บ้านที่จ่ายจริงใน พ.ศ. ๒๔๗๗ เท่าใด ใน พ.ศ. ๒๔๗๘ เท่าใด
๒. กานันผู้ใหญ่บ้าน คนหนึ่งได้รับอย่างสูงที่สุดเท่าใด อย่างต่ำที่สุดเท่าใด
๓. เงินค่าส่วนตคต่าง ๆ นั้นคວຍจะแกไขเสียได้หรือไม่ ๔. ในปี พ.ศ. ๒๔๘๐
กระทรวงการคลังจะขอตคเงินรางวัลให้แก่กานันผู้ใหญ่บ้านในกรณีที่ได้เรงรัด
ให้ราษฎร มาเสียเงินค่า อากรไม่ มีการคก คางไว้ ใน งบประมาณ เพื่อจ่ายแก่
กานันผู้ใหญ่บ้านเป็นพิเศษชกก่อนหนึ่งจะ ได้หรือไม่

ขุนสมานหารหิตะคดี รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวง การคลัง
กล่าวว่า รัฐบาลขอตคว่า ๑. พ.ศ. ๒๔๗๗ จ่ายจริง ๖๖๖๕๗๓ บาท พ.ศ.
๒๔๗๘ จ่ายจริง ๖๘๗๗๔๓.๗๔ บาท ๒. หตคฐานในเรื่องนอຍทางอำเภอ
กວຍจะลอຍส่วนได้มากเป็นเวถานานเกินสมควร หวังว่าผู้ถามคວຍจะไม่คคใจ
๓. รัฐบาลยังมีคວຍคວຍ เพราะจะคວຍเพิ่มรายจ่ายชมออกมาก ๔. เงินรางวัล
ประเภทนี้คคตคขยแล้วทางกระทรวงมหาดไทย

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า ข้าพเจ้า
ขอชกในข้อ ๒ ว่า ที่จริงรัฐบาลน่าจะคคบได้วออย่างสูงได้เท่าใด อย่างต่ำ

ได้เท่าใด ขยายจะรู้เท่านั้น กำหนดผู้ใหญ่บ้านที่จ่ายจริงนั้น สูงที่สุดเท่าใด
ต่ำที่สุดเท่าใดในข้อ ๒ นั้น รัฐบาลจะตอบได้ใหม่

ขุนสมุหการหิตะคดี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง กล่าว
ว่า รัฐบาลได้เรียนท่านสมาชิกแล้วว่า ความที่ขยายทราบนั้นกว่าจะได้มาจะ
ต้องถามไปท้องที่แล้ว คงทายจะต้องเก็บตัวเลข ของกำหนดผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับทั้ง
ประเทศมาเปรียบเทียบกันดูว่า ใครสูงใครต่ำ เวียดนามนั้นจะนานมากอยู่

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า ข้าพเจ้า
ขอซักในข้อ ๓ ว่า เหตุใดที่รัฐบาลมิได้คิดแก้ไข เวลานี้กำหนดผู้ใหญ่บ้าน
ได้รับส่วนตนน้อยเต็มที่ เพราะเราได้ตัดภาษีอากรลง อาจทำให้จิตใจกำหนด
ผู้ใหญ่บ้านห่อถอยไป ข้าพเจ้าขอถามว่า เพราะเหตุใดจึงไม่เปลี่ยนแปลง

ขุนสมุหการหิตะคดี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง กล่าว
ว่า ถ้าเปลี่ยนแปลงแล้วเงินจะเพิ่มมาก ท่านก็เห็นว่าจ่ายจริงใน พ.ศ. ๒๔๗๗
และ ๒๔๗๘ นั้นคงชนไว้หกแสนกว่า ถ้าหากว่าเพิ่มอย่างท่านว่าแล้ว ก็จะมี
เงินเพิ่มชนเป็นจำนวนล้าน ๆ ที่เดียว งบประมาณของเราในบคณก็ยังไม
ถ้านายที่จะจัดการเช่นนั้นได้

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า กระทั่งข้อไปของขุนเสนาสัสดี เรื่องการ
ย้ายกรรมการอำเภอและครูใหญ่โรงเรียนประชาบาล

ขุนเสนาสัสดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอ
เสนอคำถามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ ดังต่อไปนี้ ๓. กรรมการ
อำเภอและครูใหญ่ประจำโรงเรียนประชาบาลตามอำเภอต่าง ๆ ที่ว่าพระราช
อาณาจักรด้อยามนั้น การโยกย้ายสืบเปลี่ยนหน้าที่ยังไม่สม่ำเสมอ เช่นบาง
จังหวัดก็โยกย้ายบ่อย ๆ บางจังหวัดก็ประจำการอยู่เฉพาะอำเภอหนึ่งจนถึงวัน
ปลดออกจากราชการก็มี รัฐมนตรีช่วยว่าการได้ดำริวางระเบียบการโยกย้าย
สืบเปลี่ยนเพื่อถ่วงความรัวให้แก่โรงเรียนทั่ว ๆ ไป ให้เป็นระเบียบแน่นอน

ขุนสกลนวิเทศศึกษากร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงธรรมการ
กล่าวว่า สำหรับจังหวัดร้อยเอ็ด ในซีกที่จะเพิ่มขึ้นในระยะ ๕๐ เดือนต่อหนึ่ง
โรงเรียนนั้นเป็นข้อเท็จจริง จะต้องสั่งให้เจ้าหน้าที่ออกไปสอบดูว่าควรจะ
ทำได้เพียงใดหรือไม่ และจังหวัดร้อยเอ็ดก็อาจไม่ได้เพิ่มโรงเรียน กระทรวง
ธรรมการก็ได้เพิ่มเงินไปให้สำหรับจัดโดยเฉพาะการเปิดโรงเรียนใหม่ ๑๕ โรง
เป็นเงินเดือน ๕๗๑๕ บาท ค่าใช้สอย ๑๕๐ บาท ในขั้นเหมือนกัน

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า หมอกระเบียบวาระกระทู้ คือไปนรรัฐบาด
ขอเปลี่ยนระเบียบวาระ คือขอเสนอกฎบัตรร่างพระราชบัญญัติเด็กดอง ชน
พิจารณาก่อนญัตติอื่น ๆ จะมีผู้ใดคัดค้านหรือไม่ ไม่มีผู้ใดคัดค้าน ให้เอา
ระเบียบวาระชนพิจารณา

น.ต. หลวงข้าราชการสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย กล่าวว่า ในการที่รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติเด็กดองมานั้น
เป็นการปฏิบัติตามที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินี้มาจากสภาผู้แทนราษฎร และ
โดยเหตุที่ร่างการเด็กดองนี้ ได้มีการอภิปรายกันโดยยึดยาวรวม เป็นเวลาถึง
สองวันแล้ว รัฐบาลจึงไม่มีอะไรที่จะแสดงเพิ่มเติมมากมาย นอกจากนี้
รัฐบาลได้เห็นในทางที่จะให้มีการเด็กดองส่งมาซึ่งสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๓
โดยตรงซึ่งเป็นหลักการของพระราชบัญญัตินี้ เหตุผลที่จะกระทำเช่นนั้นก็เพื่อ
จะให้เป็นการเหมาะสมกับฐานะปัจจุบันของประเทศซึ่งชน หวังว่าท่านสมาชิก
คงจะได้รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ ส่วนขอปลดปล่อยประการอื่นใด
นั้นหาได้ข้อยู่ในหลักการไม่ ท่านสมาชิกย่อมมีโอกาสดัง จะแปรญัตติในชั้น
กรรมวิธีการได้ตามความพอใจ และก่อนที่จะได้พิจารณาไปนั้น ขอแก้มาตรา
๖๔ ซึ่งได้พิมพ์ผิดไป คือในมาตรา ๖๔ บรรทัดที่ ๒ ทว่า "ห้าพันบาท"
ความจริงต้องพันบาท ขอบได้แก้เป็น "ต้องพันบาท" อ่านว่า "มาตรา ๖๔
ในการ เด็กดองครั้ง หนึ่ง ผู้สมัคร รับเด็กดอง คนใดจ่าย ทรัพย์สินใด ๆ เพื่อ
ประโยชน์แก่การเด็กดองเกินกว่าจำนวนต้องพันบาท"

นายสามเภา เจริญวิสุทธิ ผู้ทูลเกล้าฯ ถวายบังคมทูลพระกรุณา ถวาย
 ขาพเจ้าเห็นด้วย ทานวิสุทธิมนตรี ข้าพเจ้าเห็นด้วย มาตรา โสภณพินิต ข้างพระ
 วาชนบัญญัติการเด็กคงที่เราได้เคยกับ มีกรมการเครื่องขบขันด้วย เพราะฉะนั้น
 ในอนึ่งจึงไม่ว่าจะอะไรที่จะพูดกันให้มากมาจะยาก ขัดกับหนังสือ ขาพเจ้า
 เห็นด้วยมาขอความบางประการทั้งซึ่งใจอยู่ ข้างการไม่ไปปร บัญญัติกันโดย
 ไม่รู้เรื่องวิราจแต่ ภายหลังก็อาจจะไม่โดยอะไรเลย ครั้นเดี๋ยวจดจำแต่
 ขาพเจ้าขอประทานโอกาสสักเด็กน้อยที่ระบืออยู่ในชนบท ในบ้านที่ขาพเจ้าเป็น
 ฝ่ายศาลาหลังการ เด็กคงคืบไปยกความระบือว่า เมื่อก่อนกับ ขาพเจ้าได้
 คิดกันแต่การเด็กคงโดยมีข้อควรระวังถึงของวิระกาน ประการหนึ่งจะ
 ปฏิบัติได้ผลดีจริงเพียงไรหรือไม่ ขาพเจ้าได้เขียนแจ้งมาต่อเกล้าฯ ได้ตั้งเฝ้า
 ถวายเมืองประจักษ์ปไตยยอมเห็นว่าการเด็กคงนั้นเมื่อจะมีความเห็นและ กลุ่ของ
 ความระบือของประจักษ์ปไตยอย่างยิ่ง และข้อที่เห็นเกล้าฯ ภายในอนึ่งจึงมีขอ
 ขาดว่าเกล้าฯ จะให้เด็กคงคงในไม่หน้าศาลาการ ขบขันกัน ขาดได้ผลดีจริง
 ตามความมุ่งหมายหรือเดี่ยงนั้นประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งซึ่งขาพเจ้า
 คิดกันนั้น เหตุผลในทางการเมืองคือ ถ้าหากว่าการเด็กคงโดยตรงใน
 ไม่หน้าไม่รวมกันนำไปสู่ความยุ่งยากแต่ประการใด ประจักษ์ปไตยจะมีภัยหรือไม่
 แล้วเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง ขาพเจ้าเข้าใจว่า ขาพเจ้าได้ทราบเรียนด้วย
 ที่ประชุมโดยแจ่มแจ้งแล้ว ทานต้นมาตักผู้แทนที่ทรงหลายซึ่งเป็นนกรรมการเมือง
 ผู้ซึ่งเป็นนักศึกษากการเมือง ซึ่งได้สังเกตพิจารณาการเมืองอยู่โดยใกล้ชิดทุก
 ฝ่าย ข้อมจะไม่เข้าใจเป็นอย่างอื่น ข้อมจะตั้งเห็นว่าสาระสำคัญของการเมือง
 ในทางการเมืองมีอยู่อย่างไร ขาพเจ้าจึงไม่จำกัดเรียนซ้ำในนอก เป็น
 ทาน่าเสียตายอยู่บ้าง ที่จะต้องขอประทานเรียนสักเด็กน้อยว่า ในกรวม
 ด้มาชักค่านการเด็กคง โดยตรงนั้นได้มีแจ้งไปใน ทางตักตอด ดยอย่างไรบ้าง
 ดยการระบือเรากันได้มีความเข้าใจที่พอเหมาะนี้ เพราะมาในตน มาบอก

ความเห็น ใครมีความเห็นอย่างไร ถัดไป ไม่ใช่ต้องการ จะไปให้ดินมด
 คู่จริตชนทั้งหลายผู้พิจารณาการประมุขสภาฯ โดยรอบคอบถนัดถียนจะไม่
 เข้าใจไปเช่นนั้น สิ่งที่ข้าพเจ้าจะเรียนคัดค้านด้วยความสงสัยในวชนกคือใน
 ประการหนึ่ง ข้าพเจ้าได้ตรวจร่างพระราชบัญญัติฉบับ ๓ ตอน ๓ ตอน ให้
 ส่งด้วยไปว่าในพระราชบัญญัติ ซึ่งเนื่องมาจากเหตุการณ์นี้ จะหนักไปใน
 ทง บโรเครช มากกว่า เดโมเครช ข้อความหลายประการ วจจำกต่าง ๆ
 ที่ได้ตรวจใหม่ ขอนให้เข้าใจไปเช่นนั้น แต่เขาเกิด ในข้อเป็นเรื่องจ
 ปฏิบัติการ ในรายการ ปดักย่อย เราอาจจะแบร ญัตติแก้ไขกันได้ในชั้น
 กรรมาธิการ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะไม่พูด แต่ที่น่าสังเกตก็ว่าเหตุผลใน
 การที่เสนอร่างพระราชบัญญัติใหม่มาเพื่อให้เหมาะสมกับฐานะการในปัจจุบัน
 ของประเทศ ข้าพเจ้ายังสงสัยฐานะการเมืองปัจจุบัน ของประเทศในปัญหา
 จะเหมาะไปในทางคิโมเครชหรือ ปัญหาสำคัญที่ข้าพเจ้าขอเรียนเด็กเล็ก
 น้อย ก็คือว่า ร่างจะปฏิบัติได้ผลจริงเพียงไรหรือไม่ มีข้อสำคัญขอยขอเพียง
 ข้าพเจ้าขอเชิญชวนท่านทั้งหลายช่วยสังเกตในการที่จะเลือกตั้งผู้แทนราษฎร
 ราษฎรจะต้องแสดงความจริงใจของเขาออกมา ให้ถูกต้องตรงกับความจริง
 ของเขา เช่นเขาบอกว่าเขาอยากจะทำนาย ก. เวลาเขาเลือกขอให้เขา
 นาย ก. ให้มันถก ขอนเป็นข้อสำคัญอย่างยง ข้าพเจ้าถือว่าเป็นลัทธิของ
 ประชาธิปไตย ซึ่งเป็นความมุ่งหมายในการเลือกตั้ง ข้าพเจ้าได้ตรวจร่าง
 พระราชบัญญัติแล้ว ไม่พบวิธีการทอดบับตรึงมาให้ชัดว่าทำอะไรจึงจะ
 ให้ราษฎรแสดงความจริงใจของเขาออกมาให้ถูกต้องตาม ประสงค์ ขอน
 ข้าพเจ้าเห็นว่าสมาชิกอาจจะเห็นว่าเป็นเรื่องรายการปดักย่อย แต่ข้าพเจ้าขอ
 เรียนว่าในร่างพระราชบัญญัติไม่ปรากฏความขอน เพราะฉะนั้นจึงขอนให้
 ส่งด้วยไปว่า การเลือกตั้งโดยตรงจะไม่อำนวยความสะดวก เวदानราษฎรเราขังไม่รู้
 หนงสื่อโดยทวงถึง ขอนเราได้พูดมาหนักหนาแล้ว ทนอชทอดบับตรึงจะทว

อย่างไร จะให้กาชื่อหรือเขียนชื่อ และทำตามแต่ในเรื่องการ กาชอนน
 ราษฎรผู้ไม่รู้หนังสือไม่ว่าจะถายอย่างไร ถ้าเขียนก็ไม่ออก เช่นมีผู้สมัคร
 ๑๑ คน ไม่รู้ว่าจะกาตรงไหน และไม่รู้ว่ากาตัวไหนจะเขียนอย่างไร กาบตร
 ภาจะไม่ออก เขียนชื่อไม่ได้ เพราะอ่านหนังสือไม่ออก ข้าพเจ้าจึงอยาก
 จะพูดเป็นข้อเขียนหรือส่งสัณฑ์ให้รัฐบาลได้ ซึ่งแจ้งว่าในการ เลือกตั้ง ตามร่าง นน
 เราจะให้ ราษฎรเช่นตาดีตาดีดัดการทามาหากิน มาเลี้ยงสัตว์ หรือเลี้ยงรูป
 ข้าพเจ้าพูดถึงเลี้ยงสัตว์ หมายความว่าอ่านชื่อไม่รู้ แต่กาบตรไม่ออก เขียน
 ชื่อไม่เป็น พอมาถึงหยอดแผ่นลงไป บัตรนั้นเป็นโมฆะ หรือว่าจะเอา
 รูปมาปิดไว้ตรงโต๊ะ แล้วมาครบ มาเลี้ยงรูปกัน ข้าพเจ้าจึงว่าจะให้ตาดี
 ตาดีไปเลี้ยงบตรหรือเลี้ยงรูป แล้วการเลี้ยงบตรหรือเลี้ยงรูปอย่างทว่าจะให้
 มีความหมายในประชาธิปไตยจริงแท้หรือ ข้อนั้นแหละเป็นข้อสำคัญ ซึ่ง
 ข้าพเจ้าสงสัยว่าในหลักการว่าจะทำยังไม่ได้ ในเหตุผลอื่นๆ ข้าพเจ้าได้กราบ
 เรียนมามากมายแล้ว เพื่อนสมาชิกทั้งหลายก็ได้ช่วยกันกราบเรียนมาแล้ว แต่
 จะคนมีความเห็นอย่างไร ทุกคนเห็นรวมกันว่า เลือกตั้งพิเศษ แต่ว่าอย่า
 ให้เป็นผลร้ายหรือผลเสียหาย อีกประการหนึ่ง ข้าพเจ้าขอให้รัฐบาลได้ช่วย
 ข้างข้างความดีเล็กน้อย เพื่อประโยชน์ในการที่จะแปรญัตติ มีหลายข้อ
 ดังนี้ เช่นว่า ถ้าไม่รัฐบาลจึงไม่กำหนดใหม่ การเลือกตั้งพร้อมกันทุกเขต
 เลือกตั้ง คือทวาราชอาณาจักรกำหนดมา ในข้อนี้บอกว่า ทุกหน่วยตง
 คะแนนในเขตเลือกตั้งเดียวกัน แต่ว่าตามวิธีการเลือกตั้งโดยตรงอย่างที่เรา
 ควรจะได้เลือกตั้งพร้อมกันเพื่อสงกนการ สืบค้นในเรื่อง ทะเบียนผู้มีสิทธิออก
 เสียงและการทุจริตต่างๆ ในขณหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ถ้าไม่รัฐบาลจึงเพิ่ม
 วิทยฐานะของผู้รับเลือกตั้ง จริงอยู่ อาจจะเป็นการมีอภินิหารพวกนักโกงได้
 เหมือนกัน แต่พวกคนจัญและกรรมกร กสิกร ในประเทศเราซึ่งยังไม่ได้

รับการศึกษาทางขนาดนั้นจะมีปากมั่งเยี่ยงในสภา ๑ นได้ยงไรบ้าง การเรียก
 ประกันทุกกลางขบวนกันทั่วไปในระหว่าง ๒-๓ ๕๘๖
 บ้าง ข้อสำคัญ คือเรื่องวาทะตอบโต้ อันเป็นเหตุให้ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเหตุการณ์
 จะไม่ได้มั่งดี ถ้ารัฐบาลแข็งแรงให้ขอมหา เราจะได้วาทะไปอีกเรื่องหนึ่ง และ
 การเขียนบัตรและขอสมัครเป็นข้าราชการของพระราชาธิบดีออกคง ทุก
 ประเทศเขาเขียนได้ในพระราชบัญญัติ ไม่ใช่เขียนได้ในพระราชกฤษฎีกาหรือ
 กฎกระทรวง ข้าพเจ้าจึงขอความชัดเจนเพื่อกิจการพิจารณา

ขุนวรสิทธิ์ ตรีณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า
 ข้าพเจ้าคิดว่าท่านประธาน ๑ อาจจะทำได้โดยอย่างนี้ต่อไป ที่เราได้เขียนกัน
 มาครั้งก่อนเป็นเวลาหลายชั่วโมงน เพื่อขอปรับ ท่านประธาน ๑ อาจจะทำได้
 โดยที่ ผู้ใดจะกำหนดเหตุการณ์ขอให้ท่านผู้กำหนดมาให้พวกเราฟัง เห็นด้วย
 ก็ไม่ต้องซี แต่อย่างไรก็ดี ได้มีมติมาขออภิปรายเมื่อนั้น จำเป็นที่ข้าพเจ้าจะ
 ต้องแถลงเพียงเล็กน้อย ข้อที่กล่าวมานั้นจะไม่ทราบ ท่านไม่ได้
 อภิปรายเหตุผลโดยเหตุใดจึงไม่ทราบ ข้าพเจ้าได้ฟังมาสองครั้งแล้วแต่ครั้ง
 ก่อนที่จะพักแผ่นดินบ้าง และอะไรบ้าง แต่ด้วยเหตุไรจึงเป็นเช่นนั้น ข้าพเจ้า
 ยังไม่ได้ฟังอย่างแจ่มแจ้งเลย เพราะฉะนั้นเราจึงไม่บรรจบความคืบหน้า ข้อที่
 ราษฎรไม่รู้หนังสือ ราษฎรจะเลือกอย่างไร ราษฎรไม่มีความจำนง จะทำ
 ให้การเลือกตั้งของเราไม่ได้ความจริง ในข้อนี้ ถ้าท่านได้พิจารณาในพระราช
 บัญญัติแล้ว เราจะเห็นได้ว่ารัฐบาลท่านอย่างรัดกุม เป็นต้นว่าในการที่
 ราษฎรไม่รู้หนังสือและไม่รู้จักใครเป็นใครนั้นเราก็กทำได้ โดยเพียงว่าผู้
 สมัครรับเลือกตั้งจะต้องส่งรูปโฆษณาตนเองก็เป็นไปด้วยการเลือกรูปตามตำบล
 ต่าง ๆ และหมู่บ้าน และในสมัยปัจจุบันนี้ข้าพเจ้าอาจจะยืนยันได้ว่าในภาค
 ขั้วด้านนราษฎรทุกครัวเรือนได้มีเด็กอ่านหนังสือออกแล้วทั้งสิ้น เกือบจะว่า
 ไม่เว้นเลยในครั้งข้าพเจ้าเป็นกรรมการจังหวัดอยู่ได้ไปตรวจการ มีราษฎร

มาหาข้าพเจ้าสืบคน ข้าพเจ้าถามว่า ตกใจรึหนงดีใจรึแจ่ม ข้าตอบว่า แดง
 ในสีบครวเรือนจะมีสีบครวเรือนเดียว นอกจากนนั้นยังมีชาวกว๊าก และชาวเจ้า
 คิดว่า ไม่มีประเทศใดจะให้ราษฎรเดือดร้อน โดยตรงไม่ได้ โดยราษฎรไม่รู้
 หนงดีใจรึแจ่ม ข้าพเจ้าคิดว่าความหลายประเทศ ในต่างประเทศที่ราษฎรไม่รู้
 หนงดีใจรึแจ่ม และข้อข้อใจว่าราษฎรไม่รู้หนงดีใจรึแจ่ม ไม่ตกถนน คือว่า
 ไปกาช. เป็น ค. นน ขอนเราอาจจะปรญตได้ ดังเคยประเทศมีอยู่
 ราษฎรคนใดไม่รู้หนงดีใจ ไม่เอาใจใส่ในการเมือง ก็ไม่ให้เดือดร้อน
 เช่นนั้นเราจึงควรระวังภัยการไว้ก่อน เพราะเราเห็นวาด ทุนเราช่วยกันคิด
 หาดีทางให้คนที่ไม่รู้หนงดีใจได้ ถ้าเราคิดโดยเต็มที่ และคนคงรับ ถ้า
 ไม่มีวชทาแล้ว เราได้เสียได้ในวาระที่ ๓ ไม่เอา อย่างเราทำได้ การที่
 ทานวาทเรียกเงินประกันคง พนๆ นคนจนๆ จะมาเป็นต้นมาชักกัภาพแทนราษฎร
 หรือเขาคนที่ไม่รู้หนงดีใจมาเป็นต้นมาชัก กำนคิดเฉพาะบุคคลเหมือนว่า ให้มี
 บทเฉพาะภาค คือต้นมาชักในสภาฯ จะชักวหนงดีใจ จะต้องมคุณภาพใน
 ทางหนงดีใจมากทีเดียว ถ้าหากว่าเราเอาต้นมาชักไม่รูหนงดีใจ ด้านนี้ไม่ออก
 เขานักไม่ได้เช่นนี้แล้ว จะเอาใครเป็นรัฐมาชัก รัฐมาชักด้านหนงดีใจไม่ออก
 แล้วจะทำอย่างไรกัน เรืองมันเป็นอย่างนี้ เราจำเป็นจะต้องสร้างคุณภาพเช่น
 ตามที่วางมาขงคความมันเรื่องเพธาเดี่ยอก คือว่าจะต้องเป็นหมยหมยบท ๓ เพราะ
 เหตุว่า ถ้าไม่เช่นนั้น เวลาที่รัฐมาชักออกไปแล้ว ไปถึงสมัยที่พวกเขาเข้า
 มาออก และคนนนักเป็นกรรมกร คนนนักเป็นกสิกร แต่ไม่รูหนงดีใจแล้ว
 จะเอาใครไปนั่งบริหารการ จะเอาใครไปพูดภาษาต่างประเทศ มีค้องหาตาม
 ประจำคณะรัฐมนตรีหรือ เพราะฉะนั้นค้องไปปล้อยให้ต้นมาชักมีอำนาจพูดค้องว่า
 พวกทเห็นด้วยแล้วนนั้น ถ้าตามประธานฯ สอรองโทนฯ ทานประธานฯ ก็อาจ
 จะทำได้โดยรวบรัดให้เร็วเข้า

ร.ต. ถัด รัตนพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพุกอง กล่าววว่า อนุสนธิ

ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่คนเฒ่าคนแก่เขาได้เห็นก่อนมาแต่ก่อน โดย
ให้ราษฎรได้โดยตรง และในเวลานั้นเราได้เลี้ยงและได้คานกันมาพักหนึ่ง
แล้ว ในที่สุดก็ท้าว นได้มอบให้รัฐบาลรับไปปรับปรุง และรัฐบาลได้รับทำ
โดยคำนึงถึงใจของชาวเจียงหนิงแล้ว ผู้คนในครั้งนั้นก็มีไม่กี่คน เช่น
ผู้แทนนครราชคฤห์มาเป็นคน เช่นกล่าวว่ามีคนจะพลัดหรือถอยเป็นคน ชาวเขา
เห็นว่าไม่จำเป็นที่จะเป็นเช่นนั้นเลย ดังที่นายแทนราษฎรจังหวัดหนองคาย
อภิปรายเมื่อก่อน เพราะฉะนั้นชาวเขาคิดว่าในชั้นนี้เราไม่มีอะไร นอกจากจะ
รับหลักการของรัฐบาลไว้เสียก่อน แล้วทบทวนด้วยพิจารณาภายหลังไป

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดชานันท์ กล่าวว่า ในเรื่อง
พระราชบัญญัติการเลือกตั้งนี้ เพื่อนัดมาชักชวนเขาได้เห็นก่อนมาแต่ครั้งแรก
ชาวเขามองไม่เห็นพ้องด้วย แต่บางท่านก็คัดค้านว่าไม่ควรรับหลักการ เพราะ
เห็นว่าพลเมืองหนึ่งร้อยไม่พอ เราได้พิจารณาถี่ถ้วนกว่าหนึ่ง เมื่อรับเลือก
ตั้งมาเป็นผู้แทนราษฎรแล้ว เราบางคนก็คัดค้าน ต่างคนต่างมาถกพิจารณา
ออกทีละประชุมสภา ๆ นว่าคนนักให้สนับสนุนให้ของแจก อย่างนั้นอย่างนี้
ในคราวก่อนนั้นเป็นอย่างนี้ เรืองเป็นเช่นนั้น เราจะทำอย่างไร บางท่านก็
คัดค้านว่าพลเมืองไม่ถึงมารจะรับหน้าที่ของชาติได้ ชาวเขาเป็นต้นมาชักประเภท
หนึ่ง ชาวเขาได้เคยไปแสดงปาฐกถาในเรื่องรัฐธรรมนูญและอำนาจอธิปไตย
เป็นอำนาจมาจากทางไหน ชาวเขาได้ชี้แจงต่อพลเมืองให้เขาเข้าใจถึงชาวเขา
อาจจะอ้างได้ว่าเมื่อชาวเขาไปกับเจ้าคุณนาย ก. พลเมืองก็แต่งตั้งความมั่นคง
ในชาวเขา แต่ชาวเขาไม่ขอชมตัวชาวเขาเอง ชาวเขายกให้พลเมืองรู้จัก
อย่างแน่แท้จะเลือกผู้แทนราษฎร ถ้าเลือกผิดแล้ว อาจจะเสียดังกลตบตรกลตคา
และไม่ได้นกการเมืองทั้ง ชาวเขาได้ชี้แจงให้แล้วว่าสภาพของมนุษย์เมื่อเกิด
มาจะต้องรู้ดีชั่วของตัวเอง เมื่อเราเป็นผู้แทนราษฎรไม่ถึงกับ ทางราชการก็ให้เงิน
เราไปตามท้องถนนให้แสดงปาฐกถาให้ฟัง ทททานองว่าพลเมืองไม่รู้อะไร

ท่านก็คิดเหมือนจะเป็นคนพการไปข้างหนึ่ง ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดว่าพการหมด เพราะ
 เหตุฉนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าสมควรแต่จะให้เราราษฎรเดือดแค้น เพราะวงเงินบน
 กันไม่ได้ ราษฎรในจังหวัดชลบุรีมีตงสามแสนกว่า ถ้าสำรวจสถิติแล้วอาจจะ
 มีสี่แสน เพราะเหตุฉนั้นข้าพเจ้าไม่อยากจะไปให้แรงอีกได้ ถึงแม้ว่าข้าพเจ้า
 ไม่ได้รับเลือกตั้ง ข้าพเจ้าก็ยินดี แต่ขอให้ได้ยุติ ๆ เข้ามาทำงานให้ประเทศ
 ชาติ ในข้อนี้ ข้าพเจ้าได้เห็นจังหวัดอื่น ๆ ก็เหมือนกัน บางที่ผู้แทนอาจจะไม่
 สามารถในการแสดงปาฐกถาก็มี แต่ข้าพเจ้าไม่ขอเบ็ดเตล็ดว่าใครบ้าง ถ้าไม่
 เชื้อแล้ว จะให้แสดงในสภาฯ นี้นั้นผู้แทนก็จะแพ้ข้าพเจ้า การที่เราทำเช่นนั้น
 เพื่อประโยชน์อะไร เรายังชาติ วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์รวมบุญ.....

ประธานสภาฯ ก็กล่าวว่า นอกประเด็น ถ้าท่านพูดในประเด็น จะ
 ยอมให้

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี ก็กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ
 คืออะไร คือที่มาของกฎหมายนั้นเอง เป็นทางให้เราไปอยู่ที่ตั้งอยู่ในศีลธรรม
 กันดี เรายังพระมหากษัตริย์เพราะอะไร พระมหากษัตริย์รวบรวมประเทศ
 ชาติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรียกว่าประเทศสยาม เรายังรัฐธรรมนูญเพราะ
 อะไร เพราะให้สิทธิและเสรีภาพแก่เรา คือแก่พลเมืองของเราคนแหละ และ
 เมื่อพลเมืองของเราทั้งหมดไม่สามารถจะมาหาหน้ากันได้จึงได้ตั้งเราขึ้นมาเป็น
 ผู้แทน เราจะต้องชี้แจงให้เขารู้ และเมื่อท่านเป็นผู้แทนราษฎรแล้วท่านไม่
 สามารถจะชี้แจงให้พลเมืองของท่านรู้ ก็เรียกว่าไม่ ช่างเงงเงง ไม่ใช่สมาชิก
 คือขุนพิเคราะห์คดีที่เป็นคนเงง เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว จะให้สมาชิกทำอะไร
 ทนข้าพเจ้าเองต้องการให้พลเมืองเลือกข้าพเจ้า ถ้าพลเมืองไม่บังคับเลือก
 ขุนพิเคราะห์คดี ๆ ยินดีมาก ถ้าหากว่าเขาเลือกคนอื่น เขาก็ไม่เลือกเอาขุน
 พิเคราะห์คดีแทน ขุนพิเคราะห์คดี ๆ ยินดี เลือกขุนพิเคราะห์คดี ๆ ๆ ยินดีเหมือนกัน
 แต่ถ้ามหาว่าใครคนใดก็ว่าขุนพิเคราะห์คดี ๆ ๆ ยินดี โดยเหตุที่เขาเลือกถูก เพราะ

ขณะนั้นพระราชบัญญัตินั้น ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับเพื่อนสมาชิกของข้าพเจ้าที่เสนอมา
แต่แรกแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะมีหลักการ และข้าพเจ้าขอเสนอให้ตั้งมติ
ว่าควรจะมีหลักการหรือไม่

ขุนคุรุการพิจิตร พระพิไลสุนทรการ ภิรมยง

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า มีผู้เสนอให้ตั้งมติแล้ว ไม่มีใครคัดค้าน
ข้าพเจ้าจะให้ตั้งมติ ผู้ใดเห็นว่าควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ไว้
พิจารณา ขอได้โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือตั้งวงมาก

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า เป็นอันว่ารับหลักการแห่งร่างพระราช
บัญญัตินี้ไว้พิจารณา

นายกรัชมมนตรี กล่าวว่า ขอเสนอให้ตั้งกรรมาธิการวิสามัญ

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า รัฐบาลขอให้ตั้งกรรมาธิการวิสามัญ
และจำนวนยกคน

นายกรัชมมนตรี กล่าวว่า ขอเสนอจำนวน ๘ คน

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ผู้ใดจะคัดค้านหรือไม่

นายทองม้วน อธิการ ผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม กล่าวว่า
ข้าพเจ้าขอเสนอ ๑๑ คน

นายเทียบ นันทเพสย์ ขุนคุรุการพิจิตร ภิรมยง

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ผู้ใดเห็นว่าควรจะเป็น ๑๑ คน ขอได้
โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๒๐ ท่าน

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ผู้ใดเห็นว่าควรเป็น ๘ คน ขอได้โปรด
ยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๗๐ ท่าน

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า เป็นอันว่าให้ตั้งกรรมาธิการ ๘ ท่าน

นายกรัฐมนตรี กล่าวหา รัฐมนตรีขอเดชะ หลวงจ่างหวาดสวัสดิ์
นายกของ พระยาต้นทวนพิศ พงษ์ยาอรรถกรวิชัย

นายมังกร สามเสน กล่าวหา ข้าพเจ้าขอเดชะเจ้าพระยาศรี-
ธรรมมาธิบดี

นายมิ่ง เล่าที่เรณู ขุนพิเคราะห์คดี รับรอง

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย กล่าวหา ข้าพเจ้าขอ
เดชะนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์

ขุนครุการพิจิตร หลวงพิพัฒพลกาย รับรอง

นายเลียง ไชยกาล ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวหา
ขอเดชะนายมงคล รัตนวิจิตร

มีดมาชกยกมีดรับรอง

นายแช ยูนิพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี กล่าวหา ข้าพเจ้า
ขอเดชะนายเทียม นันทแพศย์

หลวงพิพัฒพลกาย รับรอง

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดบราซิวาส กล่าวหา ขอเดชะ
ร.ต. ถัด รัตนพันธ์

ด. เทียม ศรีพิสิฐ รับรอง

ประธานสภาฯ กล่าวหา ครบ ๘ คนแล้ว ใครจะเสนออีกหรือไม่
นายเลียง ไชยกาล ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวหา

ข้าพเจ้าอยากจะให้เลิก ขอเดชะขุนวรดิษฐ์ศรีกรมแพทย์

นายมงคล รัตนวิจิตร รับรอง

ขุนครุการพิจิตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพิจิตร กล่าวหา ข้าพเจ้าขอ
เดชะนายแช ยูนิพันธ์

นายเทียม นันทแพศย์ รับรอง

หลวงศักดิ์รณการ ผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ กล่าววา ข้าพเจ้า
ขอเสนอ ร.ท. ทองคำ กล้ายโสภาส

ขุนพิเคราะห์คดี รับรอง

หลวงนรินทร์ประสาทรเวช ผู้แทนราษฎรจังหวัดจันทบุรี กล่าววา
ข้าพเจ้าขอเสนอ นายสนิท เจริญรัฐ

นายมิ่ง เล้าห์เรณู ค. ยู่เกียง ทองลงยา รับรอง

พระพินิจนากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าววา ข้าพเจ้า
ขอเสนอ หลวงศรีประกาศ

นายมงคล รัตนวิจิตร ขุนพิเคราะห์คดี รับรอง

นายละเมียด หงสประกาศ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
กล่าววา ข้าพเจ้าขอเสนอ ร.ท.ค. บุญเฉลิม บัทยาหนั

มีสมารักรับรอง

นายแทน วิเศษสมบัติ ผู้แทนราษฎรจังหวัดมัตตานี กล่าววา
ข้าพเจ้าขอเสนอ นายทองอยู่ พนมพัฒน์

ร.ท. ทองคำ กล้ายโสภาส รับรอง

พล.ต. พระยาประเสริฐสงคราม กล่าววา ข้าพเจ้าขอเสนอ
ขุนพิเคราะห์คดี

นายเทียบ นันทแพศย์ รับรอง

นายเทียบ นันทแพศย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุทัยธานี กล่าววา
ข้าพเจ้าขอเสนอ นายทองม้วน อุตตากร

นายทองอยู่ พนมพัฒน์ รับรอง

นายพิภ ๓ สงขลา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรดิศต กล่าววา ข้าพเจ้า
ขอเสนอ พระตำรวจดำด้นประพันธ์

นายมงคล รัตนวิจิตร นายเลียง ไชยกาล รับรอง

ประธานสภา ฯ กล่าวว่ เมื่อไม่มีใครเสนออีกแล้ว ขอให้
เดชาธิการ ฯ อ่าน

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวว่
ข้าพเจ้าขอเสนอนายแทน วิเศษสมบัติ
มีดีมาชกัรบรอง

เลขาธิการสภา ฯ อ่าน ๑. น.ค. หลวงข้าราชการอาวุโส ร.น.
๒. นายถ้อย ๓. พระยาธนทรพิพิธ ๔. พระยาอรรัตนนิพนธ์ ๕. เจ้า
พระยาศรีธรรมมาชเบศ ๖. นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ๗. นายมงคล รัตนวิจิตร
๘. นายเทียบ นันทพงศ์ ๙. ร.ค. ถัด รัตนพันธ์ ๑๐. ขุนวรดิษฐ์ ตรีณเวทย์
๑๑. นายแซ ยนิพนธ์ ๑๒. ร.ท. ทองคำ คตยาโสภาส ๑๓. นายสมิท
เจริญรัฐ ๑๔. หลวงศรีประกาศ ๑๕. ร.ค.ค. บุญแถม บิตยานนท์
๑๖. นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ๑๗. ขุนพิเศวระหัตถ์ ๑๘. นายทองม้วน อัดดากร
๑๙. พระสารธำสน์ประพันธ์ ๒๐. นายแทน วิเศษสมบัติ

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่ รัฐบาลขอให้เด็กโหวดกันเฉพาะ ๕ คน
เพราะว่าเป็นเจ้าหน้าที่เฉพาะ และเป็นกรรมการกฤษฎีกาช่วยด้วยแล้ว

ขุนวรดิษฐ์ ตรีณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่
คำขอนั้นไม่ถูกต้องของขอบงคับ ขอบงคบนเสนอรายชื่อขึ้นมาแล้วสมาชิก
ต้องเลือก คำขอที่ขอมานี้ ถ้าจะลงมติให้เป็นอย่างอื่นก็ได้หรือว่าจะเห็น
ชอบด้วยก็ได้ แต่ความไม่ถูกต้องของขอบงคับ ข้าพเจ้าจึงขอกราบเรียนไว้ให้ทราบ

ประธานสภา ฯ กล่าวว่ ไม่ใช่ เคยทำทุกที แต่ว่าจะเห็นด้วย
ก็ได้ไม่เห็นด้วยก็ได้ไป ท่านเจ้าคุณนายก ฯ ได้เคยทำมาแล้วขอ ไม่ขัดของ
อะไร ระเบียบอนัน ไม่มีใครห้าม ท่านจะขัดของหรือไม่ว่เสนอมาอย่างนี้

นายจิ่ง จริงจิตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ กล่าวว่ ไม่เห็นแปลก
อะไร ใครจะโหวดตามเจ้าคุณนายก ฯ ก็ได้ ไม่โหวดก็ได้

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ผู้ใดเห็นว่าควรจะต้องให้วอ ๕ คนใหม่ ตามที่ท่านเจ้าคุณนายก ฯ ขอมา ผู้ใดเห็นว่าควรจะให้เป็นไปตามคำขอของ เจ้าคุณนายกรัชมงคล.....

นายสนธิ เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า เหตุผลตามข้อบังคับซึ่งท่านสมาชิกได้พูดนั้นได้ชัดเจนแล้ว

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ก็เหมือนข้อสงสัยในเรื่องข้อบังคับจึงให้ โหวตว่าจะเอาตามเจ้าคุณนายก ฯ ขอหรือไม่ เพราะระเบียบที่เคยทำมา เมื่อ เป็นข้อสงสัย ตามข้อ ๘๓ ที่ประชุมตกลงมติได้ ผู้ใดเห็นควรให้ที่ประชุม ตกลงมติตามคำขอของเจ้าคุณนายก ฯ ขอคงกรรมาชิก ๕ คน นอกจากเด็ก ความพอใจ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๕๐ ท่าน

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอได้โปรดยกมือขึ้น มีสมาชิกยกมือ ๓ ท่าน

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า เป็นอันว่าสำหรับกรรมาชิก ๕ ท่าน นั้นต้องเอาตามที่ท่านเจ้าคุณนายก ฯ เสนอมา เพราะฉะนั้น ขอให้เด็ก อีก ๕ ท่าน

เลขาธิการสภา ฯ กล่าวว่า ที่ไม่ต้องเด็ก คือ ๓ น.ต. หดวง ชำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. ๒. นายกษย ๓. พระยาฉันทพรพิช ๔. พระยาอรรถ การวิบูลย์พนธ์

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ขอให้ท่านเขียนมาเพียง ๕ ชื่อเท่านั้น
พักประชุมเวลา ๑๖.๕๐ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๗.๐๘ นาฬิกา

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ผลของการเลือกกรรมาชิก ๕ คน & คนนั้นตามที่รัฐบาลขอ ก็ได้ประกาศรายนาม ให้ท่านทราบแล้ว ส่วนอีก

๕ คนได้ตั้งออกไป เจ้าพระยาศรีธรรมราชเบิก ๗๕ กระเนน นายทองอินทร์
ภุภพพัฒน์ ๒๗ กระเนน ร.ต. ถัด รตนพจน์ ๒๕ กระเนน พระสารดำดั้นประพันธ์
๕๒ กระเนน ขุนวรดิษฐ์รัตนเวทย์ ๕๓ กระเนน แปรญัตติภายในกี่วัน

นายกรัฐมนตรี กล่าวหา รัฐบาลขอ ๗ วัน

ประธานสภา ฯ กล่าวหา รัฐบาลขอแปรญัตติภายใน ๗ วันใคร
จะมีความเห็นอย่างไร

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎร จังหวัดชลบุรี กล่าวหา
พระราชบัญญัติการเด็ก ดังเป็นพระราช บัญญัติสำคัญ เกษวถบบัญญัติให้
ราษฎรเข้าสมัครรับเลือกตั้ง เราจำเป็นต้องตรวจตราแก้ไขพระราชบัญญัติ
อย่างถ่วงเวลาเพื่อให้ ได้ผลสัมบูรณ์ตามความมุ่งหมาย ถ้าหากว่าเพียง ๗ วัน
แล้วข้าพเจ้าเห็นจ้านอบ ไขไม่พอแก่การตรวจตรา จึงขอเสนอให้แปรญัตติ
๓๕ วัน

น.ต. หลวงช้างนาวา สวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการ กระทรวง
มหาดไทย กล่าวหา ท่านผู้เสนอนั้นจะเสียประโยชน์เอง ที่รัฐบาลได้เสนอ
มาเพียง ๗ วันนั้นได้คำนึงดู อย่างรอบคอบแล้ว คือว่า ๗ วันนั้นให้โอกาสแก่
สมาชิกอย่างดี เพราะเหตุว่าร่างพระราชบัญญัติได้แจกส่งหน้า ท่าน
สมาชิกได้มีเวลาโดยเรื่องลงมือแล้วอย่างน้อย ๓๐ วัน ถ้าให้เวลาแปรญัตติ
ไว้นาน ๆ แล้วคณะกรรมการทำงาน อย่าง รับผิดชอบในขณะนั้นเสีย
ประโยชน์มากกว่า คือถ้าจะให้โอกาสสมาชิกแปรญัตติมาก ท่านก็จะไม่ทำ
อะไรเสียเลย การแปรญัตติ ๗ วันก็เป็นเวลาที่เหลือเพื่อพื่อที่กรรมการจะ
ได้เชิญผู้แปรญัตติมาว่ากันให้ละเอียดได้ และเรื่องเสร็จส่งมาสู่สภา ฯ แล้ว
สภา ฯ จะได้พิจารณาให้ละเอียดขึ้น ไม่ควรจะเอาเวลาไปเสียในเช่นแปรญัตติ
ให้มาก และนอกจากนั้นร่างพระราชบัญญัติของการให้ออกในสมัยนี้ เพื่อ
ประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไป เพราะฉะนั้นจึงขอ ๗ วัน

นายทองอยู่ พุดพิพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครบุรี กล่าวหาว่าเท่าที่
 ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้ววราชประราชบัญญัติฉบับใหม่หัวใจสำคัญที่สุดของสภา
 ถ้าหากจะให้ไปตั้งที่ท่าเรือในนครบุรีแล้ว เกรงว่าจะบกพร่องเป็น
 ส่วนมากเพราะได้ตรวจตราโดยนายมาตรา มีข้อบกพร่อง จะแปรญัตติ อีกมาก
 ขีดล้มคงจะแก้ไข เกรงไปว่าจะไม่เรียบร้อยจะไม่สมบูรณ์ จึงขอแปรญัตติ
 ๓๕ วัน ขอแปรนานเช่นนี้เพื่อให้สมาชิกตรวจตราโดยรอบคอบถนัด และ
 เบื้องต้นมีกรรมการแล้วก็ได้ทำงานละเอียดถี่ถ้วนนอก ข้าพเจ้ามี
 ความมุ่งหมายจะให้นำเข้ามาในสมัยประชุมหน้า ไม่ใช่สมัยประชุมนี้ เพราะ
 ถ้าในสมัยประชุมนี้แล้ว จะต้อง เข้าระเบียบ อาระใน วันที่ ๓๓ เมื่อเช่น การ
 พิจารณาที่รวดเร็ว ๆ ไปทีเดียว ไม่ได้ประโยชน์อะไร

ขุนวรสิทธิ์สุทรณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวหาว่า ถ้า
 แล้วถ้าสมาชิกผู้หนึ่งได้คำนวณเวลาดูแล้วคิดว่าคงจะต้องถอนคำขอร้องนี้ เหตุอัน
 อีก ๒๕ วัน ถ้าแปรญัตติ ๓๕ วันแล้ว จะเหลือเวลาทำงานเพียง ๘ หรือ ๘ วัน
 เท่านั้น ในเวลา ๘-๘ วันเช่นนี้ กรรมการจะต้องตรวจตราโดยรอบคอบ
 จะต้องคิดถึงชนบทมากว่าในกรุง เพราะว่ากรรมการจะทำอีก ๘ วันเข้าใจ
 ว่าไม่มากเกินไปนัก เป็นเวลาอันน้อยแล้ว ถ้าเช่นนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้
 จะต้องเลื่อนไปคราวหน้า ในการเลื่อนไปคราวหน้านั้น ย่อมจะเป็นเสีย
 ประโยชน์หลายประการ คือประการหนึ่งรัฐบาลเองก็เตรียมการไม่ได้จะ
 พรักพร้อม เพราะการที่จะให้ราษฎรทุกคนมาเลือกจะต้องคำนึงถึงภูมิภาค
 ว่าที่ไหนควรจะตั้งหน่วยบ้าง ตั้งเขตบ้าง ไม่ได้ทั้งง่าย ๆ ต้องใช้เวลา
 เบ็ดเตล็ด ๆ ถ้าผู้สมัครได้รับพระราชบัญญัติฉบับนี้ ๆ แล้ว ก็จะได้ออก
 โฆษณาไปประณาดตนเองตามจุดตามเมือง มีเวลามากมาย ถ้าหากว่าไป
 จดแจ้งในขณะนั้นทุกภูมิภาคไม่ได้ก็น่าจะดีกว่าเสีย ประเด็นอีกจะเกิด
 การอย่างเรียกว่าพอทำไม่ได้ ทั้งทางฝ่ายเจ้าพนักงานและผู้สมัคร รวมแล้วคง

คุ้มครองให้ถนัดด้วย ถ้าไม่ถนัด ข้าพเจ้าขอ ขอให้กรมศุลกากรเจ้ากรมเจ้าอากร
ถ้าผู้ใดเห็นด้วยโปรดรับรอง

ด. เทียม ศรีพิสิฐ ร.ต. จ. ตรี พูนวิจิตรนี้ รับผิดชอบ

นายทองอยู่ พุดพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น กล่าว
ว่าเห็นชอบข้าพเจ้าขอเบ็ดตกปลาไป เข้าวางเรื่องได้เวียนให้ทราบแต่
เป็นเรื่องสำคัญ

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ผู้ใดเห็นด้วยเบ็ดตกปลาไป โปรด
ยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือเป็นจำนวนน้อย

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือเป็นจำนวนมาก

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ส่วนมากไม่เห็นด้วย เป็นอันว่าลงมติ
ได้ข้อ ผู้ใดเห็นด้วยโปรดยกมือขึ้นใน ๑๕ วัน โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือเป็นจำนวนน้อย

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ผู้ใดเห็นด้วยขอจะโปรดยกมือขึ้นใน ๑๕ วัน

มีสมาชิกยกมือเป็นจำนวนมาก

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ส่วนมากเห็นว่าควรโปรดยกมือขึ้นใน
๑๕ วัน เป็นอันว่าโปรดยกมือขึ้นใน ๑๕ วัน

นายทองอยู่ พุดพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น กล่าว
เมื่อโปรดยกมือขึ้นใน ๑๕ วัน ญัตติของข้าพเจ้าได้แพร่ไปแล้ว ขอให้กรมศุลกากร
เร่งรัดตั้งมากภายในวันที่ ๒๕ เดือนนี้

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ว่าจะต่อไปนัยเรื่องเสนอญัตติขอให้
สภาฯ ตัดความในข้อบังคับ เรื่องนโยบายนการันที่ของประธานฯ และในฐานะ

ททำงานใน หน้าที่ ของประธาน ฯ จึงขอ ชะเงงส่งเด็กน้อย ก้อยจิด จะลงจากที่นั่ง
 คืบคลานทำให้มีการเดินขยับตัวขอให้มีความในข้อบังคับนั้น เนื่องจากได้มีคำ
 ธิปไตยใน เรื่อง ร่าง พระราชบัญญัติ บำรุงและ รักษาพันธุ์ ปศุสัตว์ และสัตว์
 พานะ ในการที่ได้มีปฏิบัตการนั้น มีท่านสมาชิกผู้หนึ่งกล่าวความว่า
 “ข้าพเจ้าขอถึงวอนและกราบให้รัฐบาลประชาธิปไตยคณะนี้ ขอให้กรุณา
 พงเลี้ยงผู้แทนราษฎร ให้มากแทนที่จะไปปฏิบัติตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้
 จะแสวงหาอำนาจและความสะดวกโดยไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากของราษฎร”
 คำที่ว่า “เจ้าหน้าที่ผู้แสวงหาอำนาจและความสะดวกโดยไม่คำนึงถึงความทุกข์
 ยากของราษฎร” นั้น ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็น
 ว่าเป็นคำกล่าวร้ายเสียผู้เจ้าหน้าที่ผู้ไม่มีโอกาสมาชั่งและแก้ตัวต่อคำท่าน
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งคำทว่าเจ้าหน้าที่นั้นถือความตลอดถึงทหารและ
 พลเรือนซึ่งอาจจะแปลไปได้ว่าทั้งทหารก็คดทั้งพลเรือนก็คดเป็นข้าราชการประจำ
 ของรัฐบาลอยู่ ณ บัดนี้ ไม่มีผู้ใดเคยที่รัฐบาลจะพงเลี้ยง เป็นการกล่าวร้าย
 เสียผู้เป็นอย่างขง และขอประการหนึ่งคำที่ข้าพเจ้าเคยขมนานตามแม่ว่าปล่อย
 ให้พูดในที่ประชุมสภา ฯ นแล้ว ก็ไปกล่าวเมื่อนายตำรวจเดินผ่านมาในหมู่
 คนที่ไม่ชอบนายตำรวจ ก็อาจจะคุยกันกับผู้แทนราษฎร ได้ กล่าวในที่ประชุม
 สภา ฯ ว่าเจ้าหน้าที่ ของรัฐบาลแสวงหา อำนาจในทาง สะดวกโดยไม่ คำนึงถึง
 ความทุกข์ยากของราษฎรอย่างนี้เป็นคน.....

นายมงคล รัตนวิจิตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช
 กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอพูด.....

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า การที่ข้าพเจ้าพูดในเวลานี้ก็เพราะเป็น
 หน้าที่ของข้าพเจ้าจะต้องพูด อนึ่งเมื่อพูดเช่นนี้แล้ว อาจจะทว่าความเสื่อมเสีย
 แก่เจ้าพนักงานมาก ใคร ๆ ก็ทราบแต่ทว่าไม่เฉพาะแต่ข้าราชการประจำการ
 ฝ่ายพลเรือนเท่านั้น ข้าราชการประจำการฝ่ายทหารก็ได้ดำรงอิสรภาพของ

ย่างไรก็ตามร้ายเลิศดี ถ้าหากไม่ให้อาณาจนแก่ประชาชน ๆ แล้ว ก็ไม่
 จาเป็นจะต้องมีประชาชน ๆ มาจนถึง ที่ประชุมคือพิจารณาตนเอง เออะ
 ก็ให้ประชมนัดจนยกแถวกัน สถานที่ของบ้านเมืองซึ่งเป็นสถานที่สำคัญ
 ดังกล่าวจะดำเนินการอย่างไรได้ ทั้งเรื่องเช่นนี้ก็ไม่มีเคยมีในสภา ๆ น
 เพราะฉะนั้นก็เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าที่จะขอว่า คำนี้เป็นการเด็ดขาด คำนั้น
 ไม่เป็นคำเด็ดขาด ย่อม ก่อนที่จะมีคำสั่งเช่นนั้น ข้าพเจ้าได้พิจารณาว่า
 ประชาชน ๆ มีหน้าที่อย่างไร ตามข้อบังคับ ข้อ ๕ กำหนดหน้าที่ประชาชน ๆ ว่า
 ให้เป็นผู้รักษาความสงบเรียบร้อยในสภาฯ ฉะนั้นเมื่อมีคำสั่งเช่นนี้ ข้าพเจ้า
 ก็รู้สึกว่าข้าพเจ้าต้องรักษาหน้าที่โดยเคร่งครัด เพราะตามข้อบังคับข้อ ๕ คือ
 ระวังรักษาความสงบเรียบร้อยในสภาฯ และนอกจากนี้ยังได้พิจารณาว่า
 ในหมวดที่ ๓๐ ประชาชน ๆ มีหน้าที่ จะรักษาระเบียบความประพฤติในที่ประชุม
 ให้เรียบร้อยอย่างใดบ้าง ก็มาเห็นว่าข้อบังคับข้อ ๓๓ ได้บัญญัติให้ประชาชน ๆ
 จะประองคองแก่สมาชิก และในข้อของข้าพเจ้าได้ประองคองแล้ว ก็ขอให้
 ถอนคำพูดนั้นเสีย เพื่อไม่ให้เป็นที่ที่จะโต้เถียงหรือข่มขู่ในระหว่างสมาชิก
 ด้วยกัน ในข้อของข้าพเจ้าได้บอกหลายหน แต่ผู้กล่าวก็ไม่ยอมถอน เมื่อ
 ไม่ยอมถอนเช่นนั้น ก็จาเป็นจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับสภาฯ ข้อที่ ๓๔ ที่ให้
 ประชาชน ๆ มีหน้าที่รักษาข้อบังคับโดยเคร่งครัด เพื่อรักษาฉันทของสมาชิก
 ทั้งหลาย ข้าพเจ้าจึงสั่งห้ามไม่ให้พูด ในการห้ามไม่ให้พูด ไม่ใช่เป็นการ
 ลงโทษ ถ้าลงโทษแล้วคงอยู่ในหมวดที่ ๓๓ จากด้วยความผิด ข้าพเจ้าได้
 ถูโลกาต่อนั้นห้ามไม่ให้พูดเพื่อสงบอารมณ์ของบุคคลนั้นเอง และเพื่อสงบ
 อารมณ์ของผู้ฟังอยู่ด้วย เพื่อไม่ให้มีการโต้เถียงกัน เพราะเห็นแก่งานของ
 สภาเป็นส่วนใหญ่ และเห็นว่าสถานที่นั้นเป็นสถานที่ที่ทุกคนควรเคารพ ไม่ใช่
 เคารพตัวข้าพเจ้า เคารพบ้านเมือง แต่ลงอย่างหนัก เมื่อห้ามไปแล้วสมาชิก
 คนอื่นก็ถ่วงคำเด็ดต้นนอก ข้าพเจ้าจึงขอว่าขอให้เลิกแล้วไป เพราะ

ได้ตั้งไปแต่ก่อนนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง ไม่ได้เห็นความ
 กว้างขวางในส่วนตัวข้าพเจ้าเอง เพราะฉะนั้นเมื่อท่านชนนแดง กิจาเป็นท
 ข้าพเจ้าจะต้องรักษาของบงคับอย่างเคร่งครัด การที่ได้สั่งห้ามลงมาชกพจน
 ข้าพเจ้าไม่ได้มีเหตุโกรธเคืองอย่างหนึ่งอย่างใดเลย ข้าพเจ้ารู้สึกดีมาชกพจน
 มาเป็นเวลาากว่า ๑๐ ปีแล้ว ในการขอให้ถอน และการที่ไม่ยอมปฏิบัติตาม
 คำสั่งนั้น ถ้อยความการจะเมตตาขอมงคับการประชมขอ ๑๓ ข้าพเจ้าเสียใจ
 อย่างยิ่งที่จะต้องตอกคำสั่งไม่ให้พูด และในการที่ข้าพเจ้าต้องห้ามไม่ให้ท่านพูด
 ก็เพื่อรักษาความสงบในสภา ฯ เพื่อเห็นแก่งานของชาติ เพื่อระงับเหตุวุ่นวาย
 และเพื่อรักษาฉันทน์ เพราะฉะนั้นในที่สุดข้าพเจ้าเห็นว่าเมตตาขอมงคับการให้ข้อความ
 ในข้อบังคับแล้ว ถ้อยคำให้คิดในส่วนตัวข้าพเจ้า ข้าพเจ้าพร้อมที่จะอยู่ใน
 ฐานะใด ๆ ได้ทั้งหมด ขอบทหาที่ซึ่งข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากท่าน
 ทงหลาย และขอให้ท่านทงหลายชาติความผิดหรือถูก เพื่อรักษาการ ให้เป็นไป
 ตามที่ควร ไม่ใช่สำหรับตัวข้าพเจ้า ถ้าสำหรับผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งเป็น
 ประธานสภา ฯ คือไปที่จะได้รักษาไว้ซึ่งอำนาจและความศักดิ์สิทธิ์ของสภา
 ผู้แทนราษฎร

ครั้นแล้วประธานสภา ฯ ได้ลงจากบัลลังก์ และมอบให้ พ.อ. พระ-
 ประจันต์จันท์ รองประธานสภา ฯ คนที่ ๑ ดำเนินการประชมต่อไป

นายมงคล รัตนวิจิตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช
 กล่าวถึง ข้าพเจ้าได้เสนอญัตติขอให้สภา ฯ มีความในข้อบังคับขณมาน ก
 เพื่อกจะรักษาไว้ซึ่งแบบ และรักษาไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย ข้าพเจ้า
 เข้าใจว่าระบอบประชาธิปไตยนั้นห้ามบุคคลหนึ่งใดที่จะใช้อำนาจเป็นพิเศษไม่
 แต่ก่อนนั้นข้าพเจ้าขอประธานเรียนว่า เรื่องให้ข้อความในข้อบังคับนี้ ข้าพเจ้า
 ไม่ได้ให้เป็นไปโดยส่วนตัว และไม่ได้ขอให้เอาเรื่องส่วนตัวมาพูดถึงของ

ข้อเท็จจริงให้มากมายไป เพราะจากข้อเท็จจริงทั้งหลายนั้นยกมาประจักษ์อยู่
แก่ประชาชนแล้ว และบุคคลอื่นให้ความในข้อบังคับ ก็ได้เพิ่มพูน
และเจ้าหน้าที่ของสภาฯ ก็ได้แจกให้ท่านสมาชิกทั้งหลายได้ทราบแล้ว ข้าพเจ้า
ประสงค์ที่จะถามเฉพาะคำข้อที่ว่า "ก. ข้าพเจ้าขอเสนอให้สภาฯ ประชุม
ปรึกษาคงต่อไป ก. ข้อความซึ่งพระพินิจนารถอภิปรายเป็นการผิด
ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาฯ หรือไม่ จ. ถ้าผิด ที่
พระพินิจนารถถูกตั้งโทษตามข้อ ๑๒ นั้น ถูกต้องคือความมุ่งหมายของข้อ
หรือไม่ หรือควรใช้ข้อ ๑๒ มาบังคับ" ทั้งนี้เป็นปัญหาในข้อบังคับที่
ก. ผิดจริงควรจะใช้ข้อไหนบังคับ และถ้าไม่ผิดจริงควรจะมีการตั้งโทษ
เช่นนั้นในสภาฯ หรือไม่ เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างอันดีงามต่อไป ต่อไป
ข้าพเจ้าจะขอให้เพื่อนข้าพเจ้าได้แถลงถึงข้อความในญัตตินี้สักหน่อย

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าว
ว่า คำกล่าวหาของพวกข้าพเจ้าถือว่าเป็นโจทก์ ข้าพเจ้ายังไม่เคยพบการ
พิจารณาใด ๆ ที่จำเลยจะต้องแถลงขอออกตัวเสียก่อน ก่อนที่จะฟังคำกล่าว
หาของโจทก์ แต่เมื่อจำเลยได้ถือโอกาสกล่าวแก้.....

ทำกาแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ประธานฯ ไม่ได้เป็นจำเลย
เป็นเรื่องที่ท่านขอให้ข้อความใน ข้อบังคับ เวदानีไม่มี ใคร เป็นโจทก์ และ
จำเลยกัน

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าได้ฟังคำท่านผู้แทนประธานฯ ได้กล่าวมาก่อนการพิจารณานาน
แล้วก็รู้สึกว่าเป็นจะต้องทำความเข้าใจเสียบ้าง ก็พยายามอย่างขยัน
จะทำความเข้าใจ ระหว่างกัน และกัน ในระหว่างบรรดาสมาชิกทั้งหลาย
ประธานสภาฯ และท่านสมาชิกก็กล่าวด้วย ๆ ตนกับพิน ซึ่งควรจะ
กระทบกันหรือคล้ายกับผวนเมฆซึ่งจำจะต้องมีการทะเลาะวิวาทกัน การทักท้วง

นี้มิได้หมายถึงว่าจะเป็นการปรามาส เพราะว่าบุคคลใด ๆ นั้นไม่ใช่จะ
 ไล่ตามมันแล้วหามิได้ ย่อมจะมีผิดมีถูกตามควร และเมื่อประธานสภาฯ
 ได้ดำเนินการประชุมไม่ผิดข้อข้อบังคับหรือไม่เพียงใดนั้น มิใช่ประธานสภาฯ
 จะเป็นผู้ทำอะไรไม่ผิดเสียแต่ยกหาไม่ แต่การที่พวกเขาเห็นว่าประธาน
 สภาฯ ได้กระทำผิดนั้นมิใช่เป็นการปรามาส แต่เป็นการเพื่จะทำ
 เขาใจระหว่งกันและกัน เพื่อดอเป็นบรรทัดฐานในการอภิปรายต่อไป ข้าพเจ้า
 ซึ้งใจในเรื่องเสรีภาพเป็นอย่างยิ่ง และแม้ข้าพเจ้าจะอ่านภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ
 แต่ก็ได้เคยได้ยินได้ฟังมาเป็นอันมากว่าที่ในต่างประเทศ ได้มีการอภิปรายกัน
 อย่างถึงอกถึงใจกัน การอภิปรายกันอย่างถึงอกถึงใจนั้นเป็นเหตุให้เราเข้าใจ
 ใจระหว่งกันและกันได้อย่างถูกต้อง สภาฯ เราตามอะไรเกิดขึ้นเล็ก ๆ
 น้อย ๆ ก็มักจะมีการเอะอะคังคังกันเสียเช่นนั้น ในความรู้สึกของข้าพเจ้า เรา
 ยังไม่เดินไปถึงขั้นใดประชาธิปไตยอันแท้จริง เพราะว่าเรามาถึงในที่นี้ ถ้า
 เกิดมีความเห็นแตกต่างกันแล้วเช่นนั้น เราควรจะทะเลาะกันเสียในนี้ ก็คือทำ
 ความเข้าใจกันให้ถูกต้อง นั้นจึงจะเรียกว่าการประชุมปรึกษาอย่างแท้จริง
 ที่ในระหว่างญัตติของรัฐบาลหรือญัตติของสมาชิกที่เสนอขึ้นมาหนึ่ง ก็เป็น
 ธรรมดาอยู่เอง ที่จะให้สมาชิกทั้งหลายทั้งหมดเห็นพ้องด้วยยอมเป็นไปไม่ได้
 และเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ นั้นยอมหรือเป็นอันมากที่จะ
 พยายามรักษาประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของราษฎร เพราะไม่มีหน้าที่รับผิดชอบในการ
 บริหาร เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัติใดถ้าออกมาเป็นการกระทบกระเทือนถึง
 ความสงบสุขของราษฎร ถ้าข้าพเจ้าได้มีโอกาสอยู่ใกล้ชิดแล้วก็จะต้อง
 อภิปรายอย่างถึงอกถึงใจบ้าง ทพระพันจ ๖ ได้กล่าวในวชนมมุขคือความที่
 ปราภฏในพระราชบัญญัตินั้น ถ้าเราพิจารณาจริง ๆ แล้วจะเห็นว่ามีความ
 เห็นของสมาชิกผู้หนึ่งเท่านั้นว่าเป็นเช่นนั้น ถ้าเราได้อ่านข้อความในข้อ ๕๖ แล้ว
 จะเห็นได้ชัดเจนว่าถ้ามีสิทธิจะต้องพูดเฉพาะในเรื่องที่กล่าวถึงปรึกษากันอยู่ จะกล่าว

ข้อความซึ่งหรือนอกประเด็น และจะใช้ถ้อยคำหยาบคายได้ร้ายเสียผู้ใด
 ไม่ได้ เมื่อเราได้อ่านข้อความในข้อ ๕๐ เครื่องคิดเต้ามาเทียบกับข้อความที่
 พระพิณิจฯ ได้กล่าวในฉนวนนั้นแล้วเห็นว่าไม่ใช่ข้อความที่หยาบคายได้ร้าย
 เสียลสิ่งประการใด คำว่าได้ร้ายนั้นมันจะต้องเป็นไปในประเภทที่เขาไม่เป็นจริง
 เช่นนั้น แต่กล่าวหาว่าร้าย แต่ถ้ามองที่ถ้อยคำนั้นเป็นความเห็นอย่างหนึ่ง
 ข้อคิดของสมาชิกย่อมจะแสดงได้ ถ้าแม้ว่าไม่มีศัพท์จะแสดงความคิดความ
 เห็นโดยวิธีที่ใจแฉ้ว หรือเกรงใจเห็นแก่หน้ากัน การที่จะแสดงโดยวิธีที่
 กะมไม่ได้ผลตลอด ถ้าพูดถึงปัญหาเสียคดีตามธรรมดาการที่เบียดเบียนกัน
 ตามนั้น ย่อมจะมีถ้อยคำอะไรที่อาจจะตึงตาดพิงไปบ้าง แต่ข้าพเจ้าได้ระลึกล
 ถึงหน้าที่ของประธานฯ เป็นอันมาก ถ้าว่ประธานฯ จะต้องรักษาข้อบังคับ
 นั้นโดยเคร่งครัด เพราะฉะนั้นในข้อที่จะโต้แย้งเสียทีเดียวว่าประธานฯ ได้ทำ
 ฉนวนนั้น ข้าพเจ้าก็ไม่วิตก แต่ได้เห็นว่าประธานฯ ได้ใช้ถ้อยคำลงโทษตาม
 ข้อ ๕๓ นั้นไม่ถูกต้องของข้อบังคับ ถึงแม้ว่าสมาชิกผู้แทนเชียงใหม่ผู้นั้นได้
 กล่าวข้อความผิด เราคงต้องข้อ ๕๖ ก. คือ ข้อ ๕๖ ก. ว่า "ใช้ถ้อยคำ
 กันซึ่งรังเกียจและไม่ยอมถอนหรือขอขมาตามควร" ถ้าแม้ว่าพระพิณิจฯ นการ
 ได้ใช้ถ้อยคำอันพองรังเกียจ และไม่ยอมถอนเช่นนั้นก็น่าจะเป็นจะต้องปฏิบัติตาม
 ข้อ ๕๖ คือ ขานข้อผู้ผิดของบังคับ แล้วที่ประชุมสภาจะให้รับโทษอย่างหนึ่ง
 อย่างใดคงต้องไป ถ้าแม้ว่าพระพิณิจฯ ได้กล่าวข้อความผิดข้อบังคับตาม
 ข้อ ๕๓ และได้ผ่านคำสั่งของประธานฯ ตามข้อ ๕๖ ก. แล้ว ประธานฯ
 ก็ไม่เห็นว่าควรจะขานข้อสมาชิกผู้นั้น แต่ปฏิบัติตามลงโทษตามข้อ ๕๖ เมื่อ
 ข้าพเจ้าเห็นว่าพระพิณิจฯ ได้กล่าวข้อความโดยวิธีที่และไม่มีความอะไร
 พาดพิงต่อพระเจ้าอยู่หัว ๕๐ เช่นนั้นแล้ว ก็เห็นว่าบทประธานฯ จะใช้อำนาจ
 ลงโทษตามข้อ ๕๓ อรรถ ๒ ซึ่งว่าด้วยการรักษาไว้ซึ่งความประพฤติในที่
 ประชุมและการรักษาความสงบภายในสภาฯ เช่นนั้น ก็หมายถึงว่าสมาชิก

มุมนใดก็ตามจะกระตัง หรือแสดงกิริยาที่จะก่อความไม่สงบในสภาฯ แล้ว
 ประธานฯ จึงจะมีอำนาจที่จะกระทำตามข้อ ๒๓ ก. พุดถึงโดยคำตัดสินมาชิก
 ได้กล่าวต่อประธานฯ ให้ถอนเช่นนั้นแล้วก็ไม่มีความข้อใดที่จะตั้งโทษตาม
 ข้อ ๒๓ วรรค ๒ ได้ คือข้อ ๒๓ นั้นว่า ในที่ประชุมสภาฯ ถ้าสมาชิกผู้ใด
 ตระเมิดข้อบังคับการประชุม และการปรึกษาของสภาฯ กัด หรือทำลาย
 ความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมสภาฯ ประธานฯ มีอำนาจตัดเตือนหรือห้าม
 ปราบผู้กระเมิดนั้นๆ หรือสั่งให้ผู้กระเมิดออกไปเสียจากที่ประชุมก็ได้ ฯลฯ
 นี้ในกรณีเช่นนี้เราคงคิดว่าพระพิณฯ นั้นได้กระเมิดข้อบังคับหรือทำลายความ
 สงบในที่ประชุมหรือไม่ ข้าพเจ้าหวังในเสรีภาพของสมาชิกเป็นอันมากซึ่ง
 ถ้าแม้ว่าสมาชิกผู้หนึ่งคนหนึ่งจะมีโวหารอันเด็ดขาดในสภาฯ จะต้อง
 ถูกห้ามเสียเช่นนั้น จะทำให้สมาชิกที่จะทำการวิเคระห์ฝ่ายตรงกันข้ามนั้นอ่อนลง
 จึงได้มีการ หวังโยเป็นอันมากในเรื่อง เสรีภาพ ข้าพเจ้า จึงได้เสนอญัตติ
 *X
 นชนมา

นายเลียง ไชยกาล ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าววา
 ข้าพเจ้าเป็นคนหนึ่งที่ตั้งนามเป็นเจ้าของญัตตินี้ เหตุที่เสนอขึ้นก็เพื่อให้เห็นว
 ตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๖ ให้สิทธิแก่สมาชิกที่จะอภิปราย
 ถ้อยคำใดๆ โดยไม่มีผลกฎหมาย ถึงแม้ว่าใครจะพ้องร้องก็ไม่มื่ออะไรจะตั้งโทษ
 การทำให้โอกาสเช่นนั้นเพื่อให้ได้มรรถภาพของงานดังนี้ ถ้าขยความที่จะกล่าว
 ถ้อยคำไม่ได้โดยเสรีแล้ว ผลนั้นจะหย่อนยิ่ง และจะกระทบถึงประโยชน์ของ
 ราษฎรด้วย เพราะเหตุว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ถือประโยชน์
 รัชชาประโยชน์แทนราษฎร เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้เสนอญัตตินี้ขึ้นมา
 การเสนอญัตตินี้ไม่ได้ตั้งใจจะปรามาสท่านประธานฯ ในเบื้องตนข้าพเจ้าจะ
 ขอยืนยันถึงหลักการได้กล่าวในวชนนเสียก่อน ซึ่งนาคว่า "ข้าพเจ้าขอ
 จึงวอนและกราบไหว้รัฐบาลประชาธิปไตยคณะนี้ ขอได้กรุณาฟังเสียงผู้แทน

ราษฎรให้มาก แทนที่จะปฏิบัติกรไปตามความเห็นของเจ้าหน้าที่จะแสวงหาอำนาจ และความสะดอกโดยไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากของราษฎร” คำที่ว่า “ขอให้พึงเลี้ยงผู้แทนราษฎร” แทนที่จะปฏิบัติกรอย่างอื่น จะเปรียบบอกทางหนึ่งกว่าขอให้ประพฤติคดีให้ดี อย่าดักขโมย เห็นว่าไม่เป็นถ้อยคำได้ความตอนไหน ในคดียุติธรรมไม่ได้บังคับไปว่าเจ้าหน้าที่ทุกคนจะแสวงหาอำนาจ ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ทุกคนคือเจ้าหน้าที่จะแสวงหาอำนาจ คดียุติธรรมจะต้องบังคับไปอย่างนั้น แต่อย่างไรก็ดีในการที่ประธาน ฯ จะตั้งโทษสมาชิกกึ่งยคมมีหนทางที่จะทำได้ แต่จะเปรียบสภา ฯ เป็นต้นนามฟตมถดถุ เห็นว่าผิดกันไกลสภา ฯ เป็นที่ทำงานของชาติ จึงยกผิดด่าว่าด่าไม่ให้อำนาจแก่ประธาน ฯ เด็ดขาดแต่ความของบ้านเมืองจะเป็นไปได้อย่างไร ขอนว่าเจ้าไม่ได้เถียงว่าประธาน ฯ ไม่ควรมีอำนาจ ควรมีอำนาจแต่ก็ควรเป็นอำนาจทางประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นในข้อบังคับจึงได้กล่าวไว้ ในข้อบังคับให้อำนาจแก่ประธาน ฯ กึ่งมอญ แต่เฉพาะการตั้งโทษสมาชิกกึ่งยคมมีหนทางในข้อบังคับจะมีอย่างหนึ่งคือ มติสภาฯ จะให้ความยุติธรรมอย่างขงแก่สมาชิก ตามที่ประธาน ฯ มาใช้ ข้อ ๕๓ กับข้อ ๕๓ หนึ่งข้อเรียนว่า ข้อ ๕๓ มีว่า “ถ้าสมาชิกผู้ใดละเมิดข้อบังคับ การประชุม และการปรึกษาของสภา ฯ กัด หรือทำลายความสงบเรียบร้อย ในที่ประชุม กัด ประธาน ฯ มีอำนาจตักเตือนหรือห้ามปราม ฯลฯ” แต่คำที่ว่าผู้ใดละเมิดข้อบังคับการประชุมเป็นจริง บัญญัติว่าละเมิดหรือ ไม่เป็นถ้อยคำเยาะเย้ย บัญญัติว่าไม่มีการประชุม ฯ มีอำนาจที่จะชวาเป็นการ ละเมิดหรือไม่ ไม่ใช่อยู่ในการชวาคของประธาน ฯ แต่ประธาน ฯ กัดกับใช้ ข้อ ๕๓ ศักดิ์ธรรม ข้อ ๕๓ มีว่า “คำสั่งของประธาน ฯ ในข้อที่ความผิดของสมาชิก การประชุมและการปรึกษาหรือ ไม่นับเป็นคำสั่งเด็ดขาด ห้ามไม่ให้ที่ประชุม อภิปราย” คำสั่งของประธาน ฯ ในข้อที่ความผิดของสมาชิก ข้อ ๕๓ ใช้ คำว่า “ผิดข้อบังคับ” และหมวดของมณฑลมีว่า หมวดที่ ๕ การอภิปราย” ส่วน

ในเรื่องความประพฤติที่เกี่ยวกับละเมิดอยู่ในหมวดที่ ๓๐ ก็ระเบียบความ
 ประพฤติในที่ประชุมและการรักษาความสงบภายในสภา ฯ ข้อ ๗๓ ใช้คำว่า
 "ละเมิด" ข้อบังคับข้อ ๔๓ สัตถกประธาน ฯ จะคิดว่าผิดข้อบังคับการ
 ประชุม และการปรึกษาหารือไม่ว่าผิดข้อบังคับ คำว่า "ผิดข้อ
 บังคับ" กับ "ละเมิด" นั้น ข้อให้ท่านทั้งหลายพิจารณาดูว่ามีต่างกัน
 หรือไม่ ละเมิดหมายความว่าอย่างไร ข้อบังคับหมายความว่าผิดข้อบังคับ
 จะต้องทำตามแบบ แต่ไม่เกี่ยวกับความประพฤติ แต่ข้อ ๔๓ คือหมวดที่ ๕
 คือการอภิปรายก็หมายความว่าระเบียบต่าง ๆ เพราะฉะนั้นสัตถกประธาน ฯ
 จะขาดคือหมายความว่าแต่เพียงว่าขาดการกระทำตามแบบนั้นว่าถูกต้อง
 หรือไม่ หรือผิดข้อบังคับ ส่วนข้อ ๗๓ นั้นเกี่ยวกับความประพฤติในเรื่อง
 เรียกว่าละเมิด การละเมิดหมายถึงความประพฤติ หมวดนี้ควรปฏิบัติอย่างไร
 ข้อให้ท่านหมวด ๗๓ ซึ่งมีว่า "สมาชิกผู้ใดกระทำความผิด" แล้ว ข้อ ๗๖
 ถึงข้อ ๗๘ สมาชิกผู้ใดกระทำความผิดจะแสดงในที่ประชุมได้ แต่ไม่มีสิทธิ
 ออกเสียงลงมติ เป็นนัยการลงโทษสมาชิกสภา ฯ เพราะฉะนั้น การที่
 ประธาน ฯ ใช้ข้อ ๔๓ มาตีความว่า มีอำนาจขาดว่าผู้ใดละเมิดหรือไม่
 จึงไม่ถูกต้อง

หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็นพ้องกับผู้แทนราษฎร
 นครศรีธรรมราชในอารักขาวิชาไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของข้อบังคับ ข้าพเจ้า
 ถูกลงโทษเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของข้อบังคับเหมือนกัน ถ้าหากว่าความจำ
 ของข้าพเจ้าถูกต้อง เหตุการณ์เกิดขึ้นในวณน คณพระพิณ ฯ ข้าพเจ้าขอ
 ขอยกข้อของออกชก ด้วยเหตุว่ามีแทนเชียงใหม่ ๒ ท่าน ถ้าวข้อความซึ่ง
 ข้าพเจ้าจากมาเห็นจะไม่ผิดนัก แต่ขอถือตามที่เคยมาในท่อนว่า "แทนที่จะ
 ปฏิบัติการไปตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้จะแสวงหาอำนาจและความดีความ
 โดยไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากของราษฎร" ทางประธานสภา ฯ มีความเห็น

๑๑ การกล่าวข้อความเช่นเป็นนิตยสารตามข้อบังคับข้อ ๕๐ ท่านจึงใช้
 อำนาจทำให้ถอนคำพูด ความเพียรประชาชน ๆ จึงให้ถอนคำพูดแล้ว
 พระพิณฯ กุมทางที่จะเลือกเอา ๒ ทาง ทางหนึ่งคือยอมถอนตามคำสั่งของ
 ประชาชน ๆ อีกทางหนึ่งคือไม่ยอมถอน แต่ยอมรับโทษ ในเรื่องพระพิณฯ
 จะเลือกเอาทางใดทางหนึ่ง ไม่เห็นว่าพระพิณฯ ผิด พระพิณฯ ได้เลือกเอา
 ในทางที่ไม่ยอมถอน แล้วยอมรับโทษโดยสมบูรณ์ ขอนพระพิณฯ ไม่
 ได้ผิดอะไร เมื่อพระพิณฯ ไม่ยอมถอนก็เป็น การขัดคำสั่งอันชอบของ
 ประชาชน ๆ ตามความในข้อ ๗๖ เมื่อเป็นการขัดอำนาจของประชาชน ๆ ตาม
 ข้อ ๗๖ แล้ว ประชาชน ๆ จึงใช้อำนาจตามข้อ ๗๖ ห้ามไม่ให้ผิด ใครเป็น
 คนผิด ข้าพเจ้าเห็นว่า ประชาชน ๆ ทำถูกต้องตามข้อบังคับแล้ว ในวันนั้น
 พระพิณฯ ได้เดินออกไปจากสภาฯ น พวกเราที่ได้เห็นเหตุการณ์นั้นไม่รู้สึก
 ตระหนักเลยว่าจะมีญัตติอะไรขึ้น เพราะเหตุว่าเหตุการณ์ ได้เป็นไปโดย
 เรียบร้อยถูกต้อง ทางประชาชน ๆ ได้สั่งโดยถูกต้อง พระพิณฯ ยอมรับ
 โทษโดยสมบูรณ์ ซึ่งมทางเลือก ๒ ทางดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้ว แต่เมื่อได้
 ญัตติขึ้นมาในสภาฯ ก็ยอมทำความประหลาดใจให้แก่ข้าพเจ้า และข้าพเจ้า
 เชื่อว่าเพื่อนสมาชิกหลายคนประหลาดใจว่าทำไมจึงได้มีญัตติในเรื่องนี้ขึ้นมา
 ข้อความในญัตติได้กล่าวถึงข้อเท็จจริงซึ่งเป็นมาแต่ก่อนนั้น ความในคอน
 ท้ายบอก่า "อาศัยเหตุผลดังกล่าวนี้ประกอบด้วยข้อ ๕๐ แห่งข้อบังคับการ
 ประชุมและปรึกษาของสภาฯ โดยอัตโนมัติ ข้าพเจ้าขอเสนอญัตติให้สภาฯ
 ประชุมปรึกษาดังต่อไปนี้ ก. ข้อความที่พระพิณฯ อภิปรายเป็นการผิด
 ข้อบังคับการประชุมและปรึกษาของสภาฯ หรือไม่ ข. ถ้า" ข้าพเจ้า
 เห็นว่าญัตติที่เสนอขึ้นมาอย่างนี้ไม่ตรงกับความจริง มุ่งหมายของท่านผู้เสนอเองที่
 จะรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของข้อบังคับ เพราะเหตุว่าในข้อ ๕๐ ของสภาฯ มีว่า

คำสั่งของประชาชนฯ ในข้อที่จะผิดข้อบังคับการประชุม หรือปรึกษาหรือไม่ นั้น
 เป็นคำสั่งเด็ดขาด ห้ามไม่ให้ที่ประชุมอภิปราย แต่ท่านผู้เสนอซึ่งไม่ใจ
 อย่างยิ่งในการรักษาระเบียบ ท่านมาขอให้สภาฯ ประชุมปรึกษาว่า ข้อ
 ความที่พระพินิจฯ พดณนตขอรับรองหรือไม่ นั้นแปลว่าอะไร นแปลว่า ท่าน
 ขอรนให้พวกเราทั้งสภาฯ ทำผิดข้อบังคับอนัน ทข้าพเจ้ากลัวว่าข้าพเจ้าถูกชน
 เพลมของกนระเบียบของสภาฯ หนักคอบเขตคอบนเอง ถ้าหากว่าท่านผู้เสนอได้
 เสนอมาอีกอย่างหนึ่ง คือเสนอว่าท่านประธานฯ ทำผิด ขอให้เราพิจารณาว่า
 ประธานฯ ทำผิดหรือไม่ ถ้าเช่นนั้นแต่ที่รวมทางพิจารณากันได้อย่างคงาม
 ที่เดียว แต่เมื่อเสนอมาว่าให้เราปรึกษาในข้อที่ขอรับรองไม่ให้ปรึกษา เช่น
 เห็นว่าญัตตินควรจะไปทันที คราวนั้นมาถึงขอทว่า "พระพินิจฯ ถูกกลงโทษ
 ความข้อ ๑๓" นนถกของต่อความมุ่งหมายของข้อหรือไม่ หรือควรใช้ข้อ ๑๗
 มาบังคับ ตามความเข้าใจ ของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าก็เข้าใจว่าคงมเพื่อน
 สมาชิกผู้กตหลายคนที่เห็นด้วย คือข้อ ๑๗ มีว่า ถ้าประธานฯ ขานชอกล่าว
 โทษสมาชิผู้ประพฤตผิดข้อบังคับแล้ว ที่ประชุมต้อง ปรึกษาโทษโดยให้
 สมาชิกผู้ถูกกล่าวหาพนนถกลง ข้อบังคับนั้นบอกว่าถ้าประธานฯ ขานชอมาว่าผิด
 ข้อบังคับ ขานมาทำไม ก็ขานเพื่อให้สภาฯ ปรึกษาโทษ แต่มิได้มีข้อใด
 ข้อหนึ่งที่ว่าเมื่อมีการผิดเกิดขึ้น หรือจะผิดแล้วประธานฯ จะต้องให้ที่ประชุม
 พิจารณาเสมอไป ในเรื่องนท่านได้ถกลงของท่านเองแล้วก่อนที่ท่านจะออก
 ไป เพราะฉะนั้นการที่จะเอาข้อ ๑๓ มาใช้ก็เป็นการถกคอง ข้าพเจ้าเห็นด้วย
 ความสุจริตจริงใจว่า ญัตตินนเสนอมาไม่ถูกต้อง ถ้าเสนอมาในฐานะที่
 กล่าวโทษประธานฯ แล้ว จะได้พูดกันถกคองตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ แต่
 เสนอมาให้อภิปรายใน สิ่งซึ่ง ข้อบังคับไม่ให้อภิปราย นั้นเป็นสิ่งที่ผิด ถกคอง
 และขออวงวอนท่านผู้แทนนครศรีธรรมราชกับผู้แทนอบตฯ ซึ่งเป็น สมาชิกด้วย
 กันว่า ทางที่ที่สุดควรจะไปแล้วเสนอมาใหม่ดีกว่า

ร.ท. ทองคำ กล้ายโสภา ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี
 กล่าวหา ข้าราชการหนึ่งซึ่งต้องการความศักดิ์สิทธิ์แห่งแบบแผนชนชั้น แต่ก่อน
 จะอภิปรายขอเรียนว่าข้าพเจ้าหาได้เป็นญาติพี่น้องของประชาชน ๆ ไม่ ตาม
 บุคคลที่ท่านตั้งมาชกเสนอมานัน ข้าพเจ้าเห็นแน่นอนทีเดียวว่าประชาชน ๆ มีอำนาจ
 ที่จะทำได้ตามอำนาจที่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับของสภาฯ ทั้งนี้
 เพราะถ้าจะพิจารณาเพียงมาตรา ๒๗ แห่งรัฐธรรมนูญในข้อที่ว่าในที่ประชุม
 แห่งสภาฯ สมาชิกสภาฯ ผู้ใดจะกล่าวด้วยคำใด ๆ ในทางแสดงข้อความ
 หรือแสดงความเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนเป็นเอกฉันท์หรือเด็ดขาดแล้ว ก็
 เท่ากับอำนาจรัฐธรรมนูญไม่เข้าใจ เพราะในรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓ ก็ยัง
 บัญญัติไว้ว่า ประชาชน ๆ แห่งสภาฯ มีหน้าที่ดำเนินการของสภาฯ ให้เป็น
 ไปตามระเบียบ และการที่จะให้ประชาชนสภาฯ ดำเนินกิจการไปตามระเบียบ
 นักของสภาฯ ข้อบังคับสภาฯ ที่โดยบัญญัติขึ้นโดยรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๕ เมื่อ
 เป็นเช่นนี้แล้ว การที่จะทราบว่าเป็นประชาชนสภาฯ จะมีอำนาจหน้าที่เพียงไรก็ต้อง
 พิจารณาจากข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาฯ อีกชั้นหนึ่ง ในข้อ
 บังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาฯ นั้น ได้บัญญัติไว้ในข้อ ๔ ว่า
 ประชาชนสภาฯ มีหน้าที่ดำเนินการของสภาฯ ตามรัฐธรรมนูญและระวั
 ธิกาความสงบเรียบร้อยในสภาฯ ด้วย ฉะนั้นจะเห็นว่าอำนาจหน้าที่ที่
 ประชาชนฯ จะต้องคอยระวังความสงบเรียบร้อยของสภาฯ จึงต้องอยู่แก่
 ประชาชนฯ ที่จะใช้ดุลพินิจเอง นอกจากนั้นการอภิปรายในสภาฯ ข้อบังคับ
 ข้อ ๔๐ ยังให้อำนาจแก่ประชาชนสภาฯ ที่จะคอยห้ามหรือนำเสนามาชิกให้พูด
 เฉพาะเรื่องที่กำลังปรึกษาก่อนเท่านั้น จะกล่าวข้อความซาหอนนอกประเด็น
 และใช้ถ้อยคำหยาบคายได้ร้ายแสบสักผู้ใดไม่ได้ และเพื่อจะให้เห็นว่าประชาชนฯ
 ผู้เดียวเท่านั้นที่มีอำนาจและหน้าที่เด็ดขาดจึงได้มีข้อบังคับข้อ ๔๓ บัญญัติไว้ว่า
 คำสั่งของประชาชนฯ ในข้อที่ว่าผลข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาหรือไม่

กเทศมนตรีท่านใดไม่มีอำนาจ ถึงกับให้ไปแก้ไขอย่างไร ไปทำแก
คนที่ไม่มีอำนาจเป็นอย่างไร ท่านทั้งหลายคงทราบดีแล้ว ข้าพเจ้าผู้หนึ่งบางที
ก็กล้าคัดค้านแรงเหมือนกัน แต่ขอเดชะที่เสด็จประพาสบรมมคดียัง คือกษัตริย์
ประมุขของเราเกษมเหศวรชอชยาเอเนมาลาในสภาฯ ของชาติเดชะโดย

ร.ต. เทียม ศรีพิสิฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม กล่าววา ตาม
มติสภาฯ ขอเสนอญัตติขอ ให้ตั้งกฤษฎีกาแทนราษฎร ความ ว่าคุณ พระพิณจ ๗
ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่จะเปิด ขอรับบำเหน็จประมาทขอ ๗๘ หรือไม่นั้น
โดยกล่าวขอชดเชยเงิน ๗๒ เดือนนั้น ขอรับขอรับจะทำได้ เพื่อดูความ
เข้าใจกันดีกว่า ว่าด้วยกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องประกัน ถ้าหาก
ถ้าจะกล่าวอะไรได้ ในที่ประชุมด้วยคง เปรียบเทียบ แต่อย่างไรก็ดี เรื่อง
นั้นเป็นเรื่องที่แล้วไปตลอด ข้าพเจ้าเข้าใจว่าที่ประธานสภาฯ เพียงแต่
ยับยั้งการพูดของหัวผู้มาชดเชยเงินเท่านั้นได้สิ่งไหนที่ขาดความข้อ ๗๓ ไม่
เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงว่าท่านผู้มาชดเชยเงิน คงจะใจ
ดีให้มาชดเชย และขออย่างหนึ่งแล้วก็ตามแต่ที่ประชุมตามญัตติแห่ง
ข้อ ๗๘ ข้าพเจ้าใคร่จะขอความกรุณาแก่ท่านประธานสภาฯ คิดเสนอญัตติใน
ยกเรื่องอันชดเชยชดเชยไป ถ้าท่านเห็นชอบด้วย โปรดรับรอง

ร.ต. ถัด วัฒนพันธ์ หลวงวังนกลดี รับรอง.

ร.ท. ทองคำ กล้ายโอกาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าขอเสนอให้ตั้งมติ เบื้องต้นไม่ควรจะตั้งให้ค่าราคาซึ่งได้เพราะ
จะโดยติดต่อให้เป็นระเบียบสำหรับการ ประชุมต่อไป

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าววา ประเดี๋ยวก่อน โดยเหตุนี้
เสนอว่าขอ ให้ยกเรื่องอันชดเชยชดเชย ท่านขอของกษัตริย์เบียดเบียน

ร.ท. ทองคำ กล้ายโอกาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าขอเสนอให้เบียดเบียนชดเชยชดเชยไป

นายเขียน กาญจนพันธ์ ขุนการพิจิตร บรมอง

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่ามีผู้เสนอขอยกให้เรื่องอนชน
จะให้ลงมติด้วยเครื่องอนชนปรักษา หรือว่าจะไม่เห็นด้วย ผู้ใดเห็นว่า
ควรจะยกเรื่องอนชนปรักษา โปรดยกมอชน
มีสมาชิกบรมองส่วนน้อย

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่ามีผู้ไม่เห็นด้วย โปรด
ยกมอชน

มีสมาชิกยกมอส่วนมาก

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่าเป็นอันว่าอภิปรายต่อไป

หลวงนรินทร์ประสาตร์เวช ผู้แทนราษฎรจังหวัดจันทบุรี กล่าว
ว่า ข้าพเจ้านั้นเป็นผู้ที่เคารพต่อข้อบังคับการประชุมของสภา ฯ นี้ และ
เคารพประธานสภา ฯ นเป็นอย่างยิ่ง ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นผู้เสนอนามบรมอง
ในญัตตินี้ ข้าพเจ้าจะพูดเฉพาะความรู้สึกของข้าพเจ้าที่ประธานสภา ฯ ได้
ตั้งทำโทษพระพิณจ ฯ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ไปนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า
เกินกว่าเหตุ และทำเร็วเกินไป โดยหาได้คำนึงถึงสิทธิของผู้แทนราษฎร
ที่มีสิทธิมาพูดในสภา ฯ ตามนัยแห่งรัฐธรรมนูญ และผู้แทนราษฎรมีสักสิทธิ
จะมออกเสียง ในฉนวนนี้รัฐบาลได้เสนอนญัตติขึ้นมากโดยดลด้วยสิทธิที่ราษฎร
จะมีส่วนได้เสียอยู่มาก ก็เหตุไฉนเล่า ประธานสภา ฯ จึงนำสั่งห้ามพระพิณจ ฯ
โดยเร็วพดเช่นนั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นชอบด้วย ประธานสภา ฯ น่าที่จะคำนึงถึง
ความเป็นกลางของสภา ฯ นี้ให้ดีย่างยิ่ง จึงจะเป็นที่เคารพของสมาชิกโดย
ทั่วไป

นายจิ่ง จริงจิตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง กล่าวว่ามีผู้เห็นว่า
ว่าการททานประธานสภา ฯ ได้สั่งห้ามพระพิณจ ฯ ไม่ให้พูดในฉนวนนี้เป็นการ
ถูกต้องแล้ว ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเป็นอำนาจของประธาน ฯ ที่จะทำได้เช่นนั้น

แต่ก็ยังไม่ดี เพราะพิณฯ ขยับเพื่อใจไม่ กอดกระซำซันนั้น ไม่พอใจ
 เพราะอะไร เพราะรู้สึกว่ามันเกินไป การที่ทำงานประจวบ ๆ คำโทษเช่นนั้น
 มันก็เกินไป เมื่อรู้สึกว่ามันเกินไปนั้นเอง จึงโกรธ เพราะฉะนั้น แต่อดใจไป
 ซึ่งเป็นการกระทบกระเทือนถ้าเราบริหาร หรือประชาชนชาวสยาม ซึ่งท่านเป็นผู้
 แทนมา เพราะท่านมีสิทธิ์ที่จะออกเสียงได้ แต่ท่านกลับตักตนตอกใจเสีย
 ขำพเจ้ารู้สึกเสียใจมากที่ท่านตั้งสติเช่นนั้น และนี่จะอยู่ที่ไหน คอยยก
 มติให้พวกเรา แล้วออกไปเสียเช่นนั้น

นายแข วังนิกษณะ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าว
 บุคคลากรตักความตามทมิผู้เหล่านั้น ท่านเจ้าเห็นว่าการที่ประชาชน ๆ ได้
 กระทำไปเช่นนั้นเป็นการ ถุกตักตามข้อบังคับ ของกติกามติของเจ้าขอเรียน
 ว่า ในนามทมิขอรับรอง คติชัดตรงกับข้อหาข้อหา เพราะท่านเจ้าไม่
 เกรงว่าที่ประชุมจะไม่ทราบ จึงขอเรียนให้ทราบ เมื่อที่จดเดอมานครั้งซึ่ง
 หลวงกรณิศปราชญ์มาชักได้เคยตกลงโดยท่านเองด้วยกัน คำไม่เราไม่ยก
 บุคคลจากกล่าว แต่เหตุใดในคราวนี้ จึงมีบัญญัติมาตั้งสภาฯ ขำพเจ้าปัดใจ
 เสียเลย และมีปัญหาของชนนวรรณะเกิดและผิดข้อบังคับนั้น ละเมิดข้อบังคับกับ
 ผิดข้อบังคับคำใดกันอย่างไรหรือไม่ ขอให้พิพากษาข้อบังคับ คำว่าละเมิดอยู่ใน
 ข้อ ๑๑ ในหมวดที่ ๓๐ คือมีความหมายต่างกัน ทนการที่ประชาชน ๆ ดังเช่น
 นั้นเพื่อระงับข้อพิพาทหรือไม่ให้โทษะ ซึ่งในข้อบังคับเราได้อ้างไว้เช่น
 การที่วางไว้ก็เพื่อระงับ นี้เราเห็นได้ชัด จึงให้อาการประชาชน ๆ ว่ามี
 คำนาจ มีเอกสิทธิ์ในการที่จะผิดข้อบังคับหรือไม่ เป็นคำสั่งของประชาชน ๆ
 นั้นวางไว้โดยชัดแจ้งแล้ว เมื่อประชาชน ๆ ท่านขอเช่นนั้นแล้ว ประชาชน ๆ
 กิจาเป็นจะต้องตั้งตามข้อบังคับข้อ ๑๓ เมื่อไม่ฟังแล้ว ก็จึงได้ตั้งโทษตามข้อ
 ๑๓ ตอนที่ ๒ คือหมายความว่าห้ามไม่ให้พูดกันเองด้วยกติกามติที่ใดก็ตามแต่ใน
 ตอนก่อน ทนหมวดที่ ๓๑ ข้อที่ ๑๖ ทมิผู้เห็นว่า จะกติกามติข้อบังคับหรือ

ไม่ ข้าพเจ้าเองเห็นว่าไม่ตรงกันทีเดียว ข้อความนั้นทำผิดของบังคับ ไม่ได้
 ตระเปิด ทำผิดทีเดียว เป็นคนกระซอกความและต่างกัน เพราะฉะนั้นหาใช้ว่าจะ
 เถลามาในที่ ประชมนู ไปตงโทษ พระพิณจ ๗ ดังที่ เป็นการ เสนอญัตติมานไม่
 ตามข้อบังคับที่หลวงวิจิตรวาทการ ได้กล่าวมาแล้ว ข้าพเจ้าเห็นล่อคดของ
 ต้องด้วยเป็นอย่างยิ่งว่าในการทำผิดข้อบังคับที่ประธาน ๗ ตั้งไปแล้วนั้นเราจะ
 มาอภิปรายไม่ได้เป็นอันขาด เพราะเหตุนี้ข้าพเจ้าขอสนับสนุนความเห็น
 ของหลวงวิจิตรวาทการดังที่ได้อ่านมาแล้ว

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดชวชนธิ กล่าววา วนนท
 เกิดเรื่องถนนไม่มอหนัก คดีเรื่องพระราชบัญญัติบางและรักษาพันธุสัตว์
 ข้าพเจ้าจะขอพดตงแต่ต้นต้นกนหนอย คือตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐ ว่า
 “ถ้าชิกสภาผู้แทนราษฎร ย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนชาวสยาม มิใช่แทน
 แต่เฉพาะผู้ใดคนหนึ่งมา ต้องปฏิบัติหน้าที่ ตามความเห็น ของตนโดย
 บริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ” ขอให้ท่าน
 ถ้าชิกกิดคิดว่าเราเป็นผู้แทนปวงชนชาวสยาม มิใช่แทนเฉพาะผู้ใดคนหนึ่ง
 มา ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นชอบของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความ
 ผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ หน้าที่ของเขาคือ ท่าน คือตามข้อบังคับของ
 สภา ว่า มีบัญญัติไว้ดกนตงมา คือข้อ ๕๐ ว่า ถ้าชิกจะต้องพดเฉพาะเรื่อง
 ที่กำลังปรึกษากนอย เรื่องที่เราปรึกษากนอยนั้น เราปรึกษากนเรื่องอะไร คือ
 เราปรึกษาเรื่องว่าจะรับญัตตินั้นหรือไม่รับ มีเหตุผลอย่างไร นั้นเป็นเรื่อง
 สำคัญพิควา เราปรึกษากน จะรับหรือไม่ รับเฉพาะพระราชบัญญัติ ความคุมสัตว์
 เราให้เหตุผลในทางนี้ ทนข้าพเจ้ากเสียใจที่เพอนข้าพเจ้าได้อธิบายเคยเขตไป
 คือไม่อธิบายว่าจะรับหตุกการหรือไม่รับ ไม่รับมีเหตุผลอย่างไร กดับอธิบาย
 มาถึงฝ่ายบริหารว่าแล้วหาอำนาจ อนนข้าพเจ้ากตั้งนเทหใจนิกนงนอย ข้าพเจ้า
 กไม่กล้าพดในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าขอให้ระตถถึงหตุกสำคัญว่าแบบการตั้งเดี่ยวค

หรือไม่ว่า ขอให้ท่านมีความในข้อบังคับให้พระเจ้าจงเจ้าศุขไป แต่สำหรับเรื่องน
 สำหรับตัวขุนพิเคราะห์ ๆ แต่ยอมทันที คงโดยทักขังไว้ก็ได้ แต่เมื่อเช้าบอก
 ว่าเกิดข้อ ๑๑ ข้าพเจ้าจะต้องพูดเฉพาะเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ จะกล่าว
 ถ้อยคำหรือขอประเคน และจะใช้ถ้อยคำอย่างไรได้บ้างแต่บัดนี้ไม่ได้
 นบนคนประเคนอันที่ส่ง ขอให้เกิดข้อบังคับโดยจงใจแต่ดวงวิเศษเฉพาะ
 เรื่อง เรื่องอะไรเราต้องพูดในเรื่องนั้น คือจะรับหลักการ ในบุคคลหรือไม่
 รับ ท่านไม่รับมีเหตุผลอย่างไร ทำไมจึงไปอธิบายถึงว่าแสงสว่างอำนาจ
 พระราชบัญญัติทุกอย่างเราจะตั้งให้อำนาจฝ่ายบริหารงาน ถ้าไม่ให้อำนาจ
 แล้ว กฎหมายออกอย่างเดียว เป็นหมัน ขอให้ท่านคิดดูอย่างนี้ คำเดียวสั้น
 ถึงขุนพิเคราะห์จะเป็นฝ่ายบริหารก็ไม่ชอบ เพราะว่าแต่ท่านนี้ สำหรับท่าน
 สมาสักที่จะมีความในข้อ ๑๑ กับอีกว่าเมื่อกล่าวแล้ว ท่านประธาน ๆ ได้บอก
 ว่าท่านจะถอนหรือไม่ถอน อย่างขุนพิเคราะห์ ๆ ก็เข้าใจได้ เมื่อท่านบอกว่า
 ไม่ถอน ท่านมีสิทธิเสรีภาพที่จะปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ประธาน ๆ เห็นว่า
 ข้อคำสั่ง ดังเหตุผลอย่างข้าพเจ้าอธิบายมานั้น เห็นได้ว่าให้พูดเฉพาะเรื่อง
 แต่ทำไมจึงกลายเป็นเสียดั่งบุคคล คือคล้าย ๆ กับบุคคลที่รัฐตั้งขึ้นเป็นกรม
 กองหรือกระทรวงทบวงกรมซึ่งเป็นนิติบุคคล เมื่อเราไปเสียดั่งแต่นั้นจะ
 เป็นผิดหรือไม่ ขอให้ท่านแปลความความกฎหมายดู เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว จะ
 ทำอย่างไร ข้าพเจ้าก่อนนี้ ขอประธานโทษ ขอตถกนิตนทกยและขอให้คิด
 สักนิดหน่อย เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว เราจะทำประการใด เราจึงจะได้ผลทุก

ทำการแทนประธานสภา ๆ กล่าวไว้ ขอให้พูดตรงตามเรื่อง
 ที่ไม่ใช่ที่ตกลง

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณ กล่าวไว้ คือต้องการ
 อธิบายให้เพื่อนสมาชิกทราบ เราจะเอาอย่างไร ขอบังคับของเราจึงจะ

คือสมาชิกประเภท ๒ ซึ่งกล่าวว่าการเดินขบวนชุมนุมเป็นผิดข้อบังคับ เพราะ
 เหตุว่าท่านอ้างข้อ ๕๗ ซึ่งมีว่า คำสั่งของประธาน ฯ ในข้อทวงผิดข้อบังคับ
 การประชุมและการปรึกษาหารือไม่นับเป็นคำสั่งเด็ดขาด ห้ามไม่ให้การประชุม
 อกไปร้าย นั่นบางทีจะตีความเช่นนั้นก็อาจได้เหมือนกัน เพราะเหตุว่าคำสั่งของ
 ประธาน ฯ ว่าการกระทำเช่นนั้นผิดข้อบังคับการประชุม หรือมีระเบียบหรือ
 ผิดวิธีการประชุม ผิดแบบ ประธาน ฯ ขาดไปแล้ว จะอภิปรายในข้อนั้น
 ไม่ได้ ตรงข้าม ซึ่งไม่เหมือนกันกับยุติที่เราเดินขบวนมา ยุติขอความเห็น
 มาน เทาที่ท่านประธาน ฯ ตั้งใจให้มาซัก เรามีความสงสัยกันว่าการตั้งโทษ
 เช่นนั้นตรงกับข้อบังคับหรือไม่ ขอให้ดูว่า ความจริงเช่นนั้นก็ปัญหาหนึ่ง
 แต่ถ้ามองว่าท่านเห็นว่าการตั้งโทษเช่นนั้นเป็นการตักเตือนแล้วก็เป็นสิ่งที่ท่านขอ
 จะพูดได้ และการทวงผิดข้อบังคับนั้นหากไม่ เพราะว่าเราได้พยายามดูข้อ
 บังคับมาอย่างมาเหมือนกัน ปัญหาในเรื่องนี้คล้ายกับท่านอ้างคำสั่งจารย์
 แคมเจียนหรืออะไรนั้น ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าเราไม่จำเป็นต้องไปเอาของแคมเจียนหรือ
 แคมแวนอะไร เราเอาของสยามเรา ข้อ ๗๓.๗๖ และ ๗๗ ในบทที่ ๒๒ อย่างไร
 ข้าพเจ้าได้อธิบายมาโดยละเอียดแล้ว ถ้าหากว่าท่านตั้งใจที่จะฟังก็คงเข้าใจ
 ที่ข้าพเจ้าพูดมา

พล.ร.ต. พระยาเศวตฉัตร เสนี ร.ม. กล่าวว่ ในการทให้รักษา
 ระเบียบของสภา ฯ ให้เรียบร้อยโดยนัยยอมอาศัยข้อ ๕๓ เป็นเด็ดขาด นั้น
 เป็นนัยถัดของข้อบังคับ คือคำสั่งของประธาน ฯ เป็นคำสั่งที่เด็ดขาด ห้ามมิให้
 สมาชิกอภิปรายกัน ทั้งนี้ในการทบทวน ๆ ประกอบกันนั้นเพื่ออะไร ถ้า
 หากว่าเราจะพิจารณาข้อบังคับนี้โดยตลอดแล้ว เราจะเห็นว่า การที่จะขอยก
 รักษาข้อบังคับให้เป็นไปโดยดีนั้น อาจจะได้ผลต้องประการ ทางหนึ่งมา
 จากประธานสภา ฯ ทางที่สองมาจากสมาชิกซึ่งร่วมกันในการประชุมเอง
 หนึ่งมาจากประธานสภา ฯ ใช้อำนาจตามข้อ ๗๓ และข้อ ๗๗ ส่วนที่มาจาก

สามีภรรยา ใช้ชื่อนางตามข้อ ๔๒ กับข้อ ๔๓ ข้อ ๔๔ นั้น ให้เห็นชัด
 ภายใน ๓ วัน ทนทานตามข้อ ๔๗ ซึ่งประชน ๆ มอญนั้น ถ้าหากจะ
 พิจารณาว่าควรทำไปนั้นเป็นการสมควรหรือไม่ ประชน ๆ อาจจะทราบ
 สามีภรรยาผิดก็ได้ ในวชนที่ประชนจะตั้งตมตักกันว่าจะควรตั้งโทษสามีภ
 ษณ์สถานใด แต่ประชน ๆ ที่ได้ทำมาแต่ได้ทำตามอำนาจข้อ ๔๓ ได้ใช้
 อำนาจข้อ ๔๓ กระทำไป เมื่อได้ทำไปแล้ว ก็ตกอยู่ในข้อ ๔๗ ซึ่งว่ากำลัง
 ของประชน ๆ เกิดขาด เพราะฉะนั้นจะนามาว่าอันจนยหรืออภิปรายนั้นยอม
 ไม่ยอม อีกประการหนึ่งข้อบังคับข้อ ๔๓ ซึ่งปรากฏชื่อว่า ถ้าในการปรึกษา
 นนั้นบัญญัติได้เองกัน แลออกให้ประชนพิจารณาว่าเป็นการผิดหรือไม่
 ถ้าหากว่าไม่ปรากฏในข้อบังคับ ก็ให้ประชนพิจารณา ยินยอมตามความ
 รู้สึกซึ่งข้าพเจ้าได้ เป็นที่ใคร่รวมใจ การร่างข้อ บังคับนั้นมา และก็ได้เคยเป็น
 ประชน ๆ มา ข้าพเจ้ารู้สึกข้อ ๔๓ นั้น แท้เคยมา เราปรึกษากัน
 เฉพาะหน้า คือในปัญหาใดที่เกิดขึ้นในระหว่างอภิปรายหรือโต้เถียงกันนั้น
 ไม่เป็นการตกลงที่จะห้ามยกประการใด เมื่อประชน ๆ ตั้งด้วยความดีใจจึง
 ได้ปรึกษาที่ประชน จึงได้ใช้ข้อ ๔๓ ซึ่งปรึกษาได้ เห็นเหตุระชาพเจ้าจึงขอ
 สัมพันธ์กันว่าหากประชน ๆ ทำไปนั้นถูกต้องแล้ว

ขุนสุคนธ์วิสิษฐาการ รัฐมนตรี ถัดลงมา ในญัตตินั้น ท่านสามีภ
 ษณ์ข้าพเจ้าผู้หนึ่ง ได้เสนอข้อให้สภาฯ พิจารณาในข้อบังคับ แต่ว่าในการ
 พิจารณาในข้อบังคับนั้น แทนที่จะได้มีการอภิปรายกันในเรื่องที่ว่ากระทำ
 ผิดแต่ผิดข้อบังคับหรือไม่ เราถนัดมากอภิปรายกันว่าใครกระทำผิดหรือไม่
 เป็นคนว่า แทนที่จะบอกว่าการข้อเสนอนั้น ข้อความที่พระพิณจ ๆ อภิปรายนั้น
 เป็นการผิดหรือไม่ หรือแทนที่จะอภิปรายในประเด็นเช่นนั้น เรากลับมานับถ
 ว่าการที่ประชน ๆ ตั้งกฎหรือผิด ซึ่งไม่ใช่ประเด็นหารอในที่นี้ และในความ
 ถ้าบัญญัติเพื่อนสามีภรรยาออกว่าเราพิจารณาที่จะวิภาษระเบียบข้อบังคับของสภาฯ

นิน ชาวเจ้าเข้าใจว่าเพื่อนสมัยมัธยมของข้าพเจ้าคนหนึ่งได้หนีหน้าคดี และไม่ปรารถนา
 ที่จะติดค้างอำนาจของประธานสภา ฯ จึงจะวิพากษ์สภา ฯ นี้ให้เป็นไปโดย
 เรียบร้อย เพราะว่าเขานั้นเองเป็นผู้ให้ข้าพเจ้าแก่ประธานสภา ฯ และโดยเหตุนี้
 นั้นเอง ในข้อนี้มักมีการประชม และ การวิพากษ์ของสภา ฯ ซึ่งอาศัย
 รัฐธรรมนูญ เราจึงยอมจำ เกิดเหตุคดีโดยให้ประธาน ฯ มีอำนาจ กเหตุ
 ในมาแล้ว ในขณะนั้นเราจึงได้วินิจฉัยถึงปัญหาเช่นนั้น และโดยเฉพาะที่เพื่อน
 สมัยมัธยมของข้าพเจ้าคนหนึ่งมาในข้อที่ว่าถ้ามีเหตุอะไร โทษเช่นไร นั้นเป็นความ
 มุ่งหมายอันแท้จริง ในข้อที่ได้วินิจฉัยยกฎาไว้ภายในคดีนั้นว่าถ้าการกระทำนั้น
 เป็นการผิดหรือไม่ ก็เห็นว่าจะเป็นข้อที่จะนำไปสู่การวินิจฉัยอยู่ แต่
 ข้าพเจ้าเองไม่รักที่จะยกฎาไปเลยในข้อ ก. ที่ชดเชยนั้น เพราะว่าไม่มีผู้ใดที่จะ
 คัดค้านอำนาจแห่งข้อบังคับเพิ่มเติมมาพิจารณาของโทษบุคคลใด ๆ ความประสงค์
 ของเพื่อนชาวเจ้าที่จะให้ความ ชำระเจ้าตามระเบียบที่ประชุมสภา ฯ ที่ประชุม
 นั้นควรจะได้ความ แต่หากพิจารณาความผิดและการกระทำของประธาน ฯ
 ที่กล่าวมาไม่ ในการ คัดค้านนั้น ย่อมจะตั้ง ย่อมรับ ข้อเท็จจริง ว่าเข้ามา
 อย่างไร ในบทยกฎาข้อเท็จจริงนั้น ชาวเจ้าก็จะวิพากษ์ ฯ ในการจะให้อำนาจ
 แก่ประธาน ฯ ในการที่จะสั่งว่าผิดหรือไม่ยกฎา ฯ จึงอยู่ใน ข้อนี้เพื่อน
 สมัยมัธยมคนหนึ่ง ได้ออกว่าคำว่าละเมิดในสมัยคดี ฯ นั้นระเบียบข้อบังคับ ใน
 บทคดีคดีหนึ่งซึ่งเป็นบทลงโทษนั้นมีความเหมือนกัน แต่ข้าพเจ้าก็คิดว่าในฐานะที่
 ข้าพเจ้า เป็นสมาชิกสามัญ ซึ่งเราโดยบัญญัติกฎหมายไปแล้วมากมาย ว่า
 ผู้ใด ละเมิดอย่างไรแล้วเป็นผิด ก็คำว่าละเมิดในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการกระทำ
 ผิด และอย่างไรก็ดี เท่าที่ประธาน ฯ ส่งไปแต่ ข้าพเจ้าได้ตามอำนาจที่สภา ฯ นี้ได้
 ขอบไว้ เป็นอันเท่านั้น ข้าพเจ้าจึงขอแจ้งความความมุ่งหมายของการคัดความ
 ขอร้อง ฯ (๒) จพระพิณจันทรวงศ์ทรงโองการมาที่ ฯ นั้น ถัดลงด้วยความ
 มุ่งหมายของข้าพเจ้าหรือไม่ หรือควรใช้ข้อ ๑๓ มาบังคับ ในข้อ ๑๓ นั้น

เป็นรองทรงทษาระเบียบความประพฤติในประชุม ในข้อที่จะได้กระทำ
 ตามข้อ ๗๓ หรือไม่นั้น มีเพื่อนสมาชิกหนึ่งได้อ่านแล้ว แต่ว่าเพื่อความ
 สะดวกข้าพเจ้าขออ่านซ้ำในเทคนิกครั้งหนึ่งว่า "ในประชุมสภา ถ้าสมาชิก
 ผู้ใดจะเปิดข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาฯ หรือทำลายความ
 ตั้งระเบียบร้อยในประชุมสภา ประธานฯ มีอำนาจตักเตือนหรือห้ามปราม
 ผู้ใดละเมิดนั้น ๆ หรือสั่งให้ผู้ใดเปิดออกไปเสียจากที่ประชุมก็ได้ ถ้าผู้ใดไม่
 กระทำตามคำตักเตือนห้ามปราม หรือคำสั่งของประธานฯ ก็ให้ประธานฯ
 ห้ามขาดมิให้ผู้ใดละเมิดนั้นพูดต่อไป หรือจะสั่งให้ผู้ใดเปิดออกไปเสียจากที่
 ประชุมก็ได้" เมื่อได้อ่านความมาเพียงแต่ในวรรค ๓ และวรรค ๒ เช่นนี้ และ
 จากที่ข้าพเจ้าได้เรียนที่ประชุมแล้วว่าคำว่า ตักเตือนกับตักเตือนคนนั้น มีนัยหรือ
 หมายความว่า มีความหมายอย่างไร จึงเป็นอันครบถ้วนยาวข้อเท็จจริงนั้นประธานฯ
 ได้สั่งโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๗๓ ในข้อที่หกของที่เพื่อนสมาชิกเข้าใจว่าควรจะ
 ใช้ข้อ ๗๗ หรือไม่นั้น ข้าพเจ้าคิดว่าอันนี้เป็นบทลงโทษ คือในข้อ ๗๗ มีว่า
 "ถ้าประธานฯ ขานชื่อกฎโดยสมาชิกผู้ประพฤติผิดข้อบังคับ ที่ประชุมอาจ
 ตกลงมติให้สมาชิกผู้นั้นได้รับโทษอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ก. ตักเตือนหรือ
 ภาคทัณฑ์ ข. ให้ข้อห้าม ค. มิให้เข้าประชุมมีกำหนดตามแต่ที่ประชุมจะ
 ตกลง....." ในข้อ ๗๗ นี้นัยหมายถึงว่า ประธานฯ ขานชื่อกฎโทษ
 สมาชิก แต่พฤติการณ์ในวันก่อนนั้นไม่ใช่มีการขานชื่อกฎโทษ เพราะ
 ฉะนั้นการใช้ข้อ ๗๗ จึงยังไม่ถูกต้อง ส่วนที่จะใช้ข้อใดถูกต้องนั้น ข้าพเจ้า
 คิดว่าไม่ใช่ปัญหาที่จะหาหรือหาคำความในเทคนิก

ขุนวรสินธุ์ตรรกเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวหาว่า ถ้า
 หากว่าเราได้อ่านญัตติของญัตติทั้งหมดแล้ว เราจะเห็นว่าข้อความที่ได้
 ขยายปราศนัยนั้นไม่ตรงกับประเด็นมันเด่นชัด ในญัตติที่เสนอมานั้นเราแบ่ง
 ได้เป็นสามตอน ในตอนที่ ๑ กล่าวถึงพฤติการณ์ได้เกิดขึ้น แล้วตอนที่ ๒

๕๗
 ๖๗
 ๗๗
 ๘๗
 ๙๗
 ๑๐๗
 ๑๑๗
 ๑๒๗
 ๑๓๗
 ๑๔๗
 ๑๕๗
 ๑๖๗
 ๑๗๗
 ๑๘๗
 ๑๙๗
 ๒๐๗
 ๒๑๗
 ๒๒๗
 ๒๓๗
 ๒๔๗
 ๒๕๗
 ๒๖๗
 ๒๗๗
 ๒๘๗
 ๒๙๗
 ๓๐๗
 ๓๑๗
 ๓๒๗
 ๓๓๗
 ๓๔๗
 ๓๕๗
 ๓๖๗
 ๓๗๗
 ๓๘๗
 ๓๙๗
 ๔๐๗
 ๔๑๗
 ๔๒๗
 ๔๓๗
 ๔๔๗
 ๔๕๗
 ๔๖๗
 ๔๗๗
 ๔๘๗
 ๔๙๗
 ๕๐๗
 ๕๑๗
 ๕๒๗
 ๕๓๗
 ๕๔๗
 ๕๕๗
 ๕๖๗
 ๕๗๗
 ๕๘๗
 ๕๙๗
 ๖๐๗
 ๖๑๗
 ๖๒๗
 ๖๓๗
 ๖๔๗
 ๖๕๗
 ๖๖๗
 ๖๗๗
 ๖๘๗
 ๖๙๗
 ๗๐๗
 ๗๑๗
 ๗๒๗
 ๗๓๗
 ๗๔๗
 ๗๕๗
 ๗๖๗
 ๗๗๗
 ๗๘๗
 ๗๙๗
 ๘๐๗
 ๘๑๗
 ๘๒๗
 ๘๓๗
 ๘๔๗
 ๘๕๗
 ๘๖๗
 ๘๗๗
 ๘๘๗
 ๘๙๗
 ๙๐๗
 ๙๑๗
 ๙๒๗
 ๙๓๗
 ๙๔๗
 ๙๕๗
 ๙๖๗
 ๙๗๗
 ๙๘๗
 ๙๙๗
 ๑๐๐๗

น.ต. หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ว.ป. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวไว้ว่า ข้าพเจ้าจะขอพูดในฐานะที่เป็นเพื่อนสมาชิกร่วมอยู่ในสภา ฯ นี้ ข้าพเจ้าได้นั่งฟังอยู่นานแล้ว และข้าพเจ้าเองก็ยอมรับว่าจนกระทั่งบัดนี้ ข้าพเจ้าไม่ทราบหรือไม่เข้าใจว่าที่ประชุมนี้จะเอาอะไรกัน คือหมายความว่าเราได้พูดกันแตกแยกกันออกไปเป็นอันมาก จนข้าพเจ้าเองไม่เข้าใจ และตั้งใจที่จะพูดอยู่นานแล้ว แต่นั่นก็ออกไปก่อนเพื่อจะได้รับความเข้าใจแต่รอกับนาน ก็ไม่ได้รับความเข้าใจ จึงใคร่จะขอพูด ถัดจากญัตติของผู้เสนอว่าให้ตีความในข้อบังคับ แต่ก็ได้แบ่งออกเป็นข้อ ก. ข้อ ข. แต่ในที่สุดเราพอจะสรุปได้ว่าผู้เสนอได้เสนอญัตติให้ที่ประชุมปรึกษาคงต่อไป คือในข้อ ก. และในข้อ ข. เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านค่างสองข้อแล้ว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อ ก. ข้าพเจ้ารู้สึกว่ายากที่จะเข้าใจความมุ่งหมายของผู้เสนอว่า ท่านผู้เสนอได้ขอให้สภา ฯ ตัดความในข้อใดมาตราใดแห่งข้อบังคับ เพราะว่าในข้อ ก. บอกว่า ข้อความที่พระพิริยชนกกราบทูลขอรับเป็นการผิดข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภา ฯ หรือไม่ ข้าพเจ้าหมายถึงว่าเป็นการตัดความในข้อบังคับ เพราะเหตุว่าพฤติการณ์ของพระพิริยชนก ฯ นั้น ได้ดำเนินมาตามลำดับตั้งแต่อภิปรายจนกระทั่งหอกกระเบียดออกไปจากที่ประชุม เพราะฉะนั้นเราจะถือว่าตอนใดที่ผู้เสนอต้องการให้เห็นว่าพระพิริยชนก ฯ กระทำผิด หรือว่าอภิปรายเสียคดี หรือว่าไม่ยอมถนอดนตามที่ประธาน ฯ สั่ง หรือว่าถึงพฤติการณ์อย่างไร หมายความว่าญัตติคนกว้างขวางมากมายจึงยากที่สภา ฯ จะตัดความได้ ข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบว่า จะตีความในมาตราใด ทั้งนี้ในข้อ ข. นั้นก็เช่นเดียวกัน คือว่าถ้าผิดแล้วจะต้องโทษตามข้อ ๓๗ หรือว่าควรจะใช้ข้อ ๓๘ มาบังคับ ไม่ทราบว่าผิดข้อไหน คือหมายความว่าสภา ฯ นั้นจะดูว่าพระพิริยชนก ฯ ผิดข้อไหน ถ้ายกเป็นเรื่องราวได้ส่วนหรือพิจารณาว่าพระพิริยชนก ฯ ทำผิดอย่างไร ไม่ใช่เป็นการตีความว่าอย่างไร แต่ถ้าแม้ว่า จะถือว่าญัตติคนควรแปรไปในทางที่ประโยชน์

มากควรพิจารณาในทางที่จะตกความ ข้าพเจ้าจะไม่เถียงว่าญัตติขอหรือ
 ไม่ขอ แต่จะพิจารณาในชั้นต่อไปว่าผู้เสนญัตติขอให้ตกความ เพราะฉะนั้น
 เมื่อมาพิจารณาในข้อ ข. ว่าในการที่ขอให้ตกความเช่นนั้น จะให้ตกความว่า
 พระพิณฯ ได้ทำผิด และถูกลงโทษตามข้อ ๗๓ นั้น ถกต้องด้วยความมุ่งหมาย
 ของข้อหรือไม อื่นข้าพเจ้ารู้สึก ว่า ถ้าสภาฯ จะตกความไปประการใด
 แล้วก็อาจจะไปขัดกับข้อ ๕๓ ก็คือถ้าแม้ว่าในขณะนี้ไม่ได้เสนอว่าประธานสภาฯ
 ทำผิดหรือไม่ก็ตาม แต่ถ้ามองว่าสภาฯ ตกความว่าสภาฯ มาขัดไม่ทำผิดข้อบังคับ
 แล้ว ข้อ ๕๓ ที่เขียนไว้ก็หาประโยชน์อะไรไม่ได้ และประธานฯ เองก็ไม่เป็น
 ประโยชน์อะไรจากข้อบังคับข้อ ๕๓ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าข้อนี้เกี่ยวกับการใช้
 คุตพิณของประธานสภาฯ ใช้คุตพิณตามสมควรแก่กรณีและประธานสภาฯ
 ได้ใช้ไปแล้วว่าพฤติการณ์พระพิณฯ ได้ทำไปโดยดำริบงนเป็นการผิดแล้ว
 สภาฯ ก็หาอาจมาตกความเป็นอย่างอื่น ซึ่งขัดกับข้อบังคับข้อ ๕๓ ไม่ เพราะถ้า
 ทำเช่นนั้นแล้วก็จะเกิดความยุ่งยากกันใหญ่ ดังนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าสภาฯ ทำไม่ได้
 แต่ตนอาจจะไปออกชนหนึ่งว่า สภาฯ ทำได้ ในเรื่องที่ว่าสภาฯ มาขัด
 ความศักดิ์สิทธิ์ในเสรีภาพอะไรเหล่านั้น ข้าพเจ้าจะไม่พูดถึง แต่เท่าที่ประธานฯ
 ได้ทำนั้นขอด้วยข้อบังคับหรือไม่ ข้าพเจ้าทำได้ว่าที่ท่านประธานสภาฯ ขอบใจ
 นั้น ท่านไม่ได้ถือว่าเป็นการลงโทษ เพราะการลงโทษอยู่ในหมวดที่ ๓๓
 ท่านไม่ได้ใช้อำนาจของท่านในหมวดที่ ๓๓ แต่ประการใด และท่านก็ได้ใช้
 ข้อความนั้น และแล้วท่านก็ได้ลงจากที่นั่งของประธานฯ ไป และนอกจากนั้น
 ถ้าได้ตรวจดูรายงานการประชุมจะปรากฏคำว่า ข้าพเจ้าได้ใช้อำนาจตาม
 ข้อ ๗๓ ซึ่งไม่ใช่การลงโทษตามข้อ ๗๖ อะไรไม่ได้ เพราะฉะนั้น ถ้าจะให้
 โทษที่สุด ประเด็นก็คือว่าในกรณีประธานฯ ใช้อำนาจตามข้อ ๗๓ เป็นการ
 ต้องด้วยความมุ่งหมายของข้อบังคับข้อหรือไม ข้าพเจ้าเห็นว่าประธานฯ

ได้ใช้อำนาจตามข้อ ๗๓ นั้นเป็นการถูกต้องแล้ว นอกจากนั้น ประธานฯ ได้
 กล่าวว่า ใช้อำนาจตามข้อ ๗๓ แล้ว ประธานฯ อ้างถึงข้อ ๕๐ ข้อ ๕๑ ว่า
 อย่างไร ได้มีท่านสมาชิกได้อ่านกันหลายท่านแล้ว ข้าพเจ้าขอกล่าวสั้นๆ แต่
 เพียงว่า จะกล่าวขอความเข้าใจนอกประเด็น และจะโปรดอย่าห้ามค้าย
 ได้ร้ายเสียคดีไม่ได้ ก็ในการจะวินิจฉัยว่า ถ้อยคำนั้นเป็นการเสียคดี
 หรือไม่นั้น ข้าพเจ้าเข้าใจว่าอยู่ในดุลพินิจของประธานสภาฯ ประธานสภาฯ
 ท่านนั้นเป็นผู้วินิจฉัยได้ เว้นไว้แต่จะมีสมาชิกร้องขอให้เป็นอย่างอื่น ก็เมื่อ
 เป็นเช่นนั้นแล้ว ประธานสภาฯ ก็ย่อมใช้ดุลพินิจได้โดยทันทีว่าพระพิณฯ
 ขาดข้อของขบขบข้อ ๕๐ และอำนาจของประธานฯ จะรักษาความสงบเรียบร้อย
 ภายในที่ประชุมสภาฯ ก็ใช้ข้อ ๗๓ กล่าวคือความอำนาจจะตกแต่ขึ้นห้ามปราม
 ไม่ได้เถียงเนื่องไปถึงข้อ ๗๐ ก. หรือข้อ ๗๗ อะไรก็ได้ คือหมายความว่า
 ประธานฯ ใช้อำนาจตามข้อ ๗๓ นั้นจะให้พระพิณฯ ถ้อยคำนั้นเป็นการ
 ใช้ตามวรรค ๑ เมื่อผู้เริ่มไม่ได้ปฏิบัติตามนั้น ประธานสภาฯ ก็ใช้อำนาจ
 ตามวรรค ๒ คือว่า ห้ามมิให้ผู้เริ่มคนพูดต่อไป เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่า
 เห็นว่าเราจะคงความให้แน่นอนแล้ว เราจึงประเด็นตามที่ข้าพเจ้าพูดมานี้แล้ว
 เราจึงวินิจฉัยกันได้ว่าเป็นการถูกต้องด้วยข้อของขบขบข้อ ๗๓ หรือไม่

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า ข้าพเจ้า
 ขอตั้งต้นจากความเห็นของท่านรัฐมนตรีเมื่อก่อน ท่านได้แยกแยะข้อของขบขบให้
 เป็นการแจ้งชัดที่สุดทีเดียว ขออรรถนข้าพเจ้าไม่คงกล่าว ข้าพเจ้าจะเรียกว่า
 ความรู้สึกของข้าพเจ้าในคำพูดของพระพิณฯ ในวันนั้นว่า เป็นคำเสียคดี
 ได้ร้ายหรือไม่ ขอที่จะเรียน แต่ที่จริงไม่มีเจตนาที่จะเข้ากับผู้หนึ่งผู้ใดโดย
 ข้าพเจ้าเป็นคนตรงจริงๆ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณภาพของพระพิณฯ แสดงจริงๆ
 ไม่ชอบที่จะทำเช่นนั้น และไม่ใช่พระพิณฯ พดโดยกระทันหัน ได้เขียนมา
 จากบ้านด้วย' นั้นจึงข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นเจตนาใส่ร้ายทีเดียว คือได้ร้ายด้วยว่า

หาอำนาจ เช่นเป็นกรไถ่ร้ายหรือไม่ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นการไถ่ร้าย
 สมัยเราเป็นประชาธิปไตย พวกบริษัทยักษ์นั้นแล้วต้องถือว่าไถ่ร้ายโดย
 ตรงทีเดียว คิดเคเดอตรงทีเดียว เพื่อหาอำนาจเป็นค่าไถ่ร้ายอย่างแรง แคขอ
 ถัดมาอีกเดือนมาน ข้าพเจ้าได้อ่านแล้วไม่รู้สึกว่าจะมีมติประการใด ทั้งนี้
 สืบมาจากที่เสนอน ผศของบงคบดีด้วย เพราะการทพระพินิจ ๆ กระทาน
 ประทาน ๆ ไคมักตั้งเค็ดขาดว่าเดเมิตขอบงคบดีด้วยแล้ว จึงได้คิดเคื่อน เมื่อ
 ไม่ขอพักก็ไม่ให้พักต่อไป เป็นคำสั่งเค็ดขาด เราจะพิจารณาในข้อ ก. น
 ดูไม่มีลักษณะพิจารณาได้เลย จึงข้าพเจ้าเห็นว่าญัตติทั้งหมดคนไม่มีประโยชน์
 ขอให้ผ่านไปเถอะ ข้าพเจ้าขอเสนอว่า ญัตติหาสาระไม่ได้ จึงข้าพเจ้า
 ขอเสนอให้เอาเรื่องถอนปรึกษา

พ.ต. หลวงเชวงศักดิ์สงคราม ร.ต. เนตร์ พูนวิวัฒน์ รับรอง
 ร.ท. ทองคำ กล้ายไสภา ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี กล่าว
 ว่า ข้าพเจ้าขอเบ็ดอภิปรายต่อไป เนื่องจากข้าพเจ้าต้องการให้เป็นมติเค็ด
 ว่า ประทาน ๆ ได้ทำถูกต้องหรือไม่ ไม่อย่างนั้นจะได้เคียงกันในสภา ๆ ทำ
 ให้เสียเวลาอีก

ทำการแทนประธานสภา ๆ กล่าวว่า ทจริงในนี้ก็ไม่ว่าผิดหรือไม่
 ตามคำขอในญัตติ เมื่อมีผู้เสนอให้ตั้งมติแล้ว ท่านจะเสนอเบ็ดอภิปราย
 ต่อไปก็เอา

ร.ท. ทองคำ กล้ายไสภา ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี กล่าว
 ว่า ข้าพเจ้าขอเสนอให้เบ็ดอภิปรายต่อไป

มีสมาชิกรับรอง
 ทำการแทนประธานสภา ๆ กล่าวว่า ผู้ใดเห็นว่าควรเบ็ดอภิปราย
 ต่อไป โปรดยกมือขึ้น
 มีสมาชิกยกมือ ๑๗ ท่าน

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวหา ผู้ใดเห็นว่าควรลงมติได้แต่
โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๕๓ ท่าน

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวหา เป็นอันลงมติได้แต่ มี
เห็นด้วยขอให้ยกเรื่องอนชนปรักษา ผู้ใดเห็นสมควรยกมือขึ้น โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๕๖ ท่าน

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวหา ผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรด
ยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๓ ท่าน

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวหา เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติ
ให้ยกเรื่องอนชนปรักษา

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๕๓ นาฬิกา.

เตียง ไชยภาค	นายปฟาท บุญ-หลง	ผู้ตรวจงาน
ทองคำ คล้ายไชยภาค	ประเสริฐ บัณฑิตคุณ	"
บุญมี ตังคนาคีร	บุญช่วย สัจจนมัต	"
เทียบ นนทแพศย์	ประเทือง อินทร	"
บุญสิริ เทพาคา	ดิน จุฑารพ	"
ขุนวรคำสันทรณกิจ	ศิริ อินทร	"
ทองอยู่ พนมพณ	เตียงฮัก ศรีสวัสดิ์	"
แส ยืนพนช		
เชยง กาญจนพันธ์		
บุญถม มีศยานนท์		

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร